Rok II 1935 Zeszyt 1, 2, 3, 4

RUCH PRZECIWGRUŹLICZY

Organ Wojewódz. Towarzystwa Przeciwgruźliczego i Lwowskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą

MIESIĘCZNIK

Prenumerata roczna 12 zł **Konto P. K. O. 153.169**

Redaktor: Dr. LESŁAW WĘGRZYNOWSKI

Adres redakcji i administracji: **Lwów, ul. Lindego l. 5. — Telef. 227-11.**

P. T. Biblioteka Jagiell...

Rok II 1935 Zeszyt 1, 2, 3, 4

RUCH PRZECIWGRUŹLICZY

Organ Wojewódz. Towarzystwa Przeciwgruźliczego
owskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą

MIESIĘCZNIK

Prenumerata roczna 12 zł. Konto P. K. O. 153.169.

Redaktor: LESŁAW WĘGRZYNOWSKI

SPRAWOZDANIE

Wojewódzkiego Komitetu VII Dni Przeciwgruźliczych na obszarze Województwa Lwowskiego w roku 1934/35.

Akcja Dni Przeciwgruźliczych prowadzona po raz siódmy z rzędu przez Wojewódzki Komitet Dni Przeciwgruźliczych spotkała się w tym roku na naszym terenie z większem uznaniem i zrozumieniem społeczeństwa mimo ciążącego nadal kryzysu gospodarczego. Kilkuletnie doświadczenie Komitetu zdołało utorować drogi i znaleźć sposoby do zebrania dość znacznych funduszów. Obok doświadczenia podkreślić należy energiczną propagandę akcji przeciwgruźliczej i energiczne kierownictwo Komitetu. Komitetem wykonawczym był jak w latach ubiegłych Zarząd Wojewódzkiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego pod przewodnictwem Prezesa Twa, Dra Wacława Majewskiego, Naczelnika Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego.

Na wstępie poczynań akcji Komitetu Pan Wojewoda, życzliwie ustosunkowany do niej, wydał dnia 14 listopada 1934 r. okólnik do Panów: Starostów powiatowych, Starosty Grodzkiego we Lwowie i Prezydenta miasta Lwowa o następującej treści:

Lwowski Urząd Wojewódzki.
L. Z. 128/12/1934. We Lwowie, dnia 14. listopada 1934.
Dni Przeciwgruźlicze
w roku 1934/35.

Do

Panów Starostów powiatowych (wszystkich),
Pana Starosty Grodzkiego we Lwowie
i Pana Prezydenta miasta Lwowa.

Uznając ważność akcji przeciwgruźliczej i przesyłając w załączeniu okólniki Panów Ministrów, proszę Pana Starostę (Pana Prezydenta miasta Lwowa) o zorganizowanie w czasie od 1. grudnia 1934 do 10 stycznia 1935 Komitetu lokalnego Dni Przeciwgruźliczych, któryby zajął się propagandą oraz sprzedażą znaczków.

Materjał propagandowy oraz potrzebne znaczki będą według rozdzielnika rozesłane w najbliższym czasie przez Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze.

W skład Komitetów lokalnych powinny wchodzić Koła i Towarzystwa Przeciwgruźlicze, które prowadząc od szeregu lat akcję przeciwgruźliczą nabyły w tym kierunku doświadczenia.

Wobec rokrocznej zbiórki na cele przeciwgruźlicze w wyżej podanym okresie czasu, proszę Panów Starostów (Pana Starostę Grodzkiego) o nieudzielanie pozwoleń w czasie od 1. grudnia 1934 do 10. stycznia 1935 na inne kwesty i zbiórki.

Wojewoda: (—) *Wł. Belina-Prażmowski.*

Komitet zakupił w Polskim Związku Przeciwgruźliczym materjał propagandowy w ilości 1.500 plakatów ulicznych, 2.000 plakacików, 5.000 ulotek w języku polskich, ruskim i żydowskim.

Nadto Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze zakupiło 2.000 broszur „Co to jest gruźlica płuc“ nakładem Lwowskiego Twa Walki z Gruźlicą, w języku polskim, te same w ilości 10.000 w języku ruskim, oraz „Gruźlica czyli t. zw. suchoty“ Dra Sawickiego w ilości 2.000 nakładem Polskiego Twa Higjenicznego we Lwowie.

Cały materjał propagandowy rozesłano do utworzonych w powiatach Komitetów Powiatowych, a we Lwowie do Komitetu Miejskiego.

Równocześnie z okólnikiem Urzędu Wojewódzkiego wystosowało Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze we Lwowie pismo do wszystkich Starostów powiatowych i Prezydenta miasta Lwowa tej treści:

Wojewódzkie Towarzystwo Przeciwgruźlicze we Lwowie.
L. p. 279/34. We Lwowie, dnia 12. listopada 1934.

Do

Panów Starostów powiatowych (wszystkich)
i Pana Prezydenta miasta Lwowa.

Na skutek odezwy Polskiego Związku Przeciwgruźliczego w Warszawie, pozostającego pod Wysokim Protektoratem Pana

Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i zarządzenia Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 18. października 1934. Zn. 50/Z/35/1 Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze zorganizowało Komitet Dni Przeciwgruźliczych.

Obecnie na podstawie zezwolenia Pana Wojewody z dnia 14. listopada 1934 L. Z. 128/12/34 Two zwraca się z uprzejmą prośbą do Pana Starosty (Pana Prezydenta m. Lwowa) o zorganizowanie Komitetu Powiatowego (Miejskiego) Dni Przeciwgruźliczych, któryby w roku bieżącym zajął się intensywną propagandą Dni Przeciwgruźliczych w czasie od 1. grudnia 1934 do 10. stycznia 1935 oraz sprzedażą znaczków przeciwgruźliczych.

Równocześnie wyślę Panu według rozdzielnika znaczki przeciwgruźlicze, plakaty uliczne, plakaciki, ulotki w języku polskim, ruskim i żydowskim.

Znaczki przeciwgruźlicze, stanowiące wartość pieniężną, zostały komisyjnie przeliczone i rozesłane w ilości, podanej w załączonem do wysyłki pokwitowaniu. Dla uniknięcia nieporozumień należy znaczki komisyjnie obliczyć przy odbiorze. Pokwitowania na odbiór znaczków po potwierdzeniu należy zwrócić odwrotną pocztą Urzędowi Wojewódzkiemu (Wydział Zdrowia, Dr. Wysocki), zaś **rozliczenie** się ze znaczków, **45% dochodu** ze znaczków sprzedanych, ewent. **znaczki niesprzedane** oraz **sprawozdanie** z Dni Przeciwgruźliczych należy przesłać pod tym samym adresem najdalej do dnia 15. lutego 1935.

45% dochodu ze sprzedaży znaczków, które Komitety Powiatowe (Miejski) muszą w terminie wyżej podanym przesłać do Urzędu Wojewódzkiego, obejmuje 20% dla Polskiego Związku Przeciwgruźliczego, a 20% przeznacza Two na leczenie bezrobotnych gruźliczych w Lecznicy w Hołosku.

W związku z akcją Dni Przeciwgruźliczych Two zawiadamia, że ma do rozsprzedaży komplety tablic naukowych o gruźlicy w cenie 20 zł za komplet.

Nadto przesyła się w celach propagandowych okazowe egzemplarze:

1) W służbie zdrowia — jednodniówka — cena 15 groszy za egzemplarz.

2) Gruźlica czyli t. zw. suchoty — nap. Dr. Sawicki — nakładem Polskiego Twa Higjenicznego we Lwowie — cena 10 groszy za egzemplarz.

3) Co to jest gruźlica płuc? — nakładem Lwowskiego Twa Walki z Gruźlicą — cena 10 groszy za egzemplarz.

Zamówienie przyjmuje Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze Wydział Zdrowia (Urząd Wojewódzki).

Nawiązując do akcji Komitetów „Dni Przeciwgruźliczych“ w roku ubiegłym, podaję do wiadomości, że Wojewódzki Komitet Dni Przeciwgruźliczych we Lwowie uzyskał pierwsze miejsce w wyniku konkursu Dni Przeciwgruźliczych. Na skutek tego uzyskał w Polskim Związku Przeciwgruźliczym w Warszawie I nagrodę w postaci kompletnego aparatu roentgenowskiego djagnostycznego i 15 odznak honorowych. Zarząd Twa

na posiedzeniu w dniu 12. listopada 1934 przyznał tę nagrodę Lecznicy w Hołosku, co zbiega się z 30 letnim jubileuszem Lwowskiego Twa Walki z Gruźlicą.

Do niniejszego pisma dołącza się pismo Polskiego Związku Przeciwgruźliczego w powyższej sprawie.

Dodatkowo upraszam o nadesłanie do 26. listopada 1934 składu Komitetu, programu działalności i imprez, urządzanych na terenie powiatu (miasta), oraz kandydatów do odznaki honorowej, które w ilości 15 ma prawo Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze rozdzielić za odznaczenie się w akcji przeszłorocznej Dni Przeciwgruźliczych.

W myśl uchwały Zarządu Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego z dnia 29 listopada 1934, Wojewódzki Komitet postanowił pobierać 45% dochodu ze sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych zamiast przepisanych 25%, a to w tym celu, by kontynuować w dalszym ciągu leczenie bezpłatne bezrobotnych gruźliczych w Lecznicy w Hołosku. Kandydatów do leczenia przedstawiają Koła i Towarzystwa Walki z Gruźlicą, a długość okresu leczenia i ilość leczonych ustala Wojewódzkie Two Przeciwgruźlicze zależnie od potrzeby chorych i od wysokości zebranych na ten cel funduszów. W roku ubiegłym korzystało 61 osób z 1713 dni leczenia. W ten sposób uwidacznia się współpraca z akcją dla spraw bezrobocia.

Odznaki honorowe, przyznane z tytułu pierwszej nagrody w konkursie Komitetów Dni Przeciwgruźliczych, otrzymały w myśl uchwały Zarządu Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego z dnia 29 listopada 1934 następujące osoby: Dr. Armatys, lekarz powiatowy w Przemyślu, Starosta Chmielewski w Drohobyczu, Dr. Chrząszczewski, lekarz powiatowy w Samborze, Dr. Doliński, naczelny lekarz m. Lwowa, Dr. Dorosz, lekarz powiatowy w Sanoku, Dr. Garbień, lekarz powiatowy w Gródku Jagiell., Dr. Grzegorzewski, lekarz powiatowy w Jarosławiu, Dr. Hibl, lekarz Polsk. Tow. Higjenicznego, śp. Dr. Hołobut, Wiceprezes Sądu Okręgowego w Samborze, P. Irzyk, Prezes Lwowskiego Twa Walki z Gruźlicą, Dr. Kołodziej, lekarz powiatowy w Krośnie, Dr. Kwaśniewski, lekarz powiatowy w Drohobyczu, Dr. Piotrowicz, lekarz powiatowy w Turce, Dr. Wąs, Starosta powiatowy w Jarosławiu, Dr. Węgrzynowski, lekarz naczelny Lwowskiego Twa walki z Gruźlicą.

Przy wyborze osób odznaczonych Zarząd kierował się wyłącznie zasługą wymienionych osób w organizacji Dni Przeciwgruźliczych w r. 1933/34. Aczkolwiek pierwsza nagroda Wojewódzkiego Komitetu i 15 odznak honorowych należy do akcji z roku 1933/34, to jednak należy to podnieść w niniejszem sprawozdaniu, gdyż w obecnej kampanji Zarząd Wojewódzki przedstawi P. Związkowi Przeciwgruźliczemu do konkursu te Powiatowe Komitety, które uzyskały sukcesy finanso-

we akcji lepsze niż w roku ubiegłym i ma nadzieję, że i tym razem niektóre z Powiatowych Komitetów Województwa Lwowskiego uzyskają słuszną nagrodę.

Do wyżej cytowanego pisma Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego dołączone zostały okólniki Ministerstw: Spraw Wewnętrznych, Opieki Społecznej, Sprawiedliwości, Spraw Wojskowych, Przemysłu i Handlu, Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, nadesłane przez Polski Związek Przeciwgruźliczy.

Bardzo ważnym okazał się okólnik Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 12 listopada 1934. Nr. AP. 2/137 wydany do Panów Wojewodów i przesłany do wiadomości Panów Starostów, o zapewnieniu akcji Związku Przeciwgruźliczego wyłączności w czasie od 1 grudnia 1934 do 10 stycznia 1935 przez nieudzielanie w tym okresie czasu innym organizacjom pozwoleń na urządzanie zbiórek publicznych, któreby z akcją kolidowały. Z tego polecenia skorzystały skwapliwie miejscowe Komitety.

Drugim niezmiernie ważnym atutem w akcji przeciwgruźliczej był okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, aczkolwiek okazał się zbyt późno, polecający urządzanie we wszystkich szkołach wykładów i pogadanek przez lekarzy szkolnych i nauczycieli przyrody, a nadto zezwalający w drodze wyjątku na dokonywanie w okresie trwania „Dni“ sprzedaży znaczków na walkę z gruźlicą na terenie szkół. Miała to być wspólna akcja z Kołami Młodzieży Polskiego Czerwonego Krzyża.

Na podstawie tegoż okólnika Wojewódzki Komitet wydał polecenie Komitetom Powiatowym i Miejskiemu na udzielenie Dyrekcjom szkół, w razie wyrażenia przez nich życzenia, wszelkich tablic, plakatów, ulotek ewent. wzorów pogadanek propagandowych, o walce z gruźlicą. O tem zostało powiadomione Kuratorjum Okręgu szkolnego we Lwowie pismem Komitetu z dnia 16. XI. 1934, L. Z. 128/12/34. Komitety powiatowe otrzymały również okazową broszurkę p. t.: „Popularny odczyt o gruźlicy do użytku szkół“.

Wojewódzki Komitet pobrał od Polskiego Związku 470.500 znaczków przeciwgruźliczych 10-groszowych, które rozesłał wraz z materjałem propagandowym Komitetom Powiatowym i Miejskiemu we Lwowie, kierując się wynikami z lat ubiegłych.

W skład komitetów lokalnych weszli przedstawiciele wszystkich urzędów i instytucyj państwowych, przedstawiciele duchowieństwa, samorządu, wojskowości, wolnych zawodów, handlu i przemysłu.

Prezes Twa Dr. Majewski, jako Naczelnik Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego, oddziaływał bezpośrednio na personel lekarski i ap-

lekarski w kierunku współpracy i dobrowolnego opodatkowania się na rzecz walki z gruźlicą.

Pismo Urzędu Wojewódzkiego wystosowane do Izby Lekarskiej brzmi:

Urząd Wojewódzki Lwowski
L. Z. 128/12/34. We Lwowie, dnia 16. listopada 1934.

Do
Izby lekarskiej
we Lwowie.

W związku z załączonym okólnikiem Ministerstwa Opieki Społecznej w sprawie akcji Dni Przeciwgruźliczych w czasie od 1. XII. 1934 do 10. I. 1935 upraszam o zachęcenie wszystkich członków Izby na całym terenie działalności do wzięcia udziału w powyższej akcji przez wygłaszanie odczytów propagandowych i sprzedaż znaczków przeciwgruźliczych 10-groszowych. Wszelki materjał propagandowy w postaci tablic, ulotek, oraz znaczki przeciwgruźlicze są do nabycia w Powiatowych Komitetach Dni Przeciwgruźliczych, we Lwowie w Miejskim Komitecie.

Za Wojewodę: (—) *Dr. Wacław Majewski* w. r.
Naczelnik Wydziału Zdrowia.

a do Gremjum Aptekarzy Małopolski Wschodniej:

Urząd Wojewódzki Lwowski.
Do L. Z. 138/12/34. We Lwowie, dnia 20. listopada 1934.
Dni przeciwgruźlicze w r. 1934/5.

Do
Gremjum Aptekarzy Małopolski Wschodniej
we Lwowie
ul. św. Mikołaja 15.

Dorocznym zwyczajem w czasie od 1. grudnia 1934 do 10. stycznia 1935. odbędzie się zbiórka na cele walki z gruźlicą połączona z akcją propagandową i uświadamiającą wśród najszerszych warstw ludności.

W związku z tem zwracam się do Gremjum, aby jak lat poprzednich poparło powyższą akcję i użyło swego wpływu, by każdy z aptekarzy złożył odpowiedni datek na ten cel.

Za wojewodę: (—) *Dr. Wacław Majewski* w. r.
Naczelnik Wydziału Zdrowia.

Na tej podstawie niezależnie od Komitetów lokalnych przesłano do wszystkich właścicieli i kierowników aptek odpowiednie pisma i znaczki przeciwgruźlicze.

Akcja ta dała na terenie miasta Lwowa 590.— zł. (w roku ubiegłym 516.— zł.), na terenie powiatów 1.004 zł. 50 gr. (w roku ubiegłym 865 zł. 80 gr.). Wojewódzki Komitet Dni wchodząc bezpośrednio w porozumienie z aptekarzami, nie odebrał w ten sposób dochodu Komite-

tom Powiatowym, gdyż po przeliczeniu całkowitem dochodów aptek każdego powiatu, 55% przelane zostało na poczet wkładek Powiatowych Kół względnie Towarzystw odnośnego powiatu do Wojewódzkiego Twa, o czem Koła zostały zawiadomione.

Okręgowy Urząd Ubezpieczeń wystosował pisma do wszystkich podległych mu Ubezpieczalni Społecznych, zachęcając do wzięcia udziału w akcji i przesłał okólnik Ministerstwa Opieki Społecznej w powyższej sprawie. O zarządzeniach swych Okręgowy Urząd Ubezpieczeń zawiadomił Komitet pismem z dnia 28. XI. 1934. Nr. Dz. 12259/34.

Bardzo pożyteczną akcję propagandową zorganizowała Ubezpieczalnia Społeczna przez urządzenie wystawy okiennej ulicznej z pokazami anatomicznymi, tablicami, plakatami i t. p.

Urząd Wojewódzki zwrócił się do Dyrekcji Szpitali Państwowych i wszystkich Powszechnych na terenie 4 Województw Małopolski za pośrednictwem Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwidacji o wzięcie udziału w akcji propadandowej i sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych w kontakcie z lokalnymi Komitetami.

Pismo w tej sprawie brzmi:

Urząd Wojewódzki Lwowski.
Do L. Z. 128/12/34. We Lwowie, dnia 16. listopada 1934.

Do

Tymczasowego Wydziału Samorządowego
w likwidacji (oddział Szpitalnictwa)

we Lwowie.

Przesyłając w załączeniu okólnik Ministerstwa Opieki Społecznej w sprawie akcji Dni Przeciwgruźliczych upraszam o wydanie polecenia podwładnemu personelowi oraz Dyrekcjom Szpitali powszechnych i państwowych na wzięcie udziału w akcji Dni Przeciwgruźliczych w czasie od 1. grudnia 1934 do 10. stycznia 1935 oraz w sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych. Potrzebny materjał propagandowy oraz znaczki przeciwgruźlicze dostarczają Szpitalom prowincjonalnym Komitety Powiatowe na ich żądanie. Dyrekcja Państwowego Szpitala Powszechnego we Lwowie i Państw. Zakład dla umysłowo chorych w Kurparkowie otrzymają znaczki przeciwgruźlicze bezpośrednio z Urzędu Wojewódzkiego.

Również proszę o pobranie dla rozsprzedaży w Tymczasowym Wydziale Samorządowym odpowiedniej ilości znaczków, które otrzymać można bezpośrednio w Urzędzie Wojewódzkim za pokwitowaniem odbioru.

Odpis okólnika wydanego do szpitali proszę nadesłać Urzędowi Wojewódzkiemu dla celów sprawozdawczych.

Za Wojewodę: (—) *Dr. Wacław Majewski* w. r.
Naczelnik Wydziału Zdrowia.

Tymczasowy Wydział Samorządowy wydał do Dyrekcji Szpitali pismo następujące:

T. Wydział Samorządowy
w likwidacji

LW: 30.526/34.
S.

Lwów, dnia 27. listopada 1934.

Do

Komitetów 38 Powszechnych szpitali prowincjonal. i Dyrekcji Państwowych Szpitali i Zakładów dla umysłowo chorych w Małopolsce.

Przesyłając odpis okólnika Ministerstwa Opieki Społecznej z dnia 18. X. 1934. Nr. Zn. 50/Z/35 w sprawie propagandy akcji przeciwgruźliczej, Tymcz. Wydział Samorządowy w likw. poleca Komitetom i Dyrekcjom Szpitali i Zakładów jak najintenzywniejsze poparcie tej akcji społeczno-filantropijnej.

Wobec zorganizowania, jak corocznie, w czasie od 1. grudnia 1934 do 10. stycznia 1935, Dni przeciwgruźliczych, T. Wydział Samorządowy poleca ponadto wzięcie udziału w rozprzedaży znaczków przeciwgruźliczych przy każdej nadarzającej się sposobności (przy załatwianiu i wyrównywaniu rachunków dostawców, z okazji płacenia przez strony kosztów leczenia, przyjmowania i wypisywania chorych itd.).

W akcji tej musi wziąść udział cały personel szpitalny i złożyć choćby minimalny datek na cele propagandy przeciwgruźliczej. Propaganda w Dniach Przeciwgruźliczych polega nie tylko na zbieraniu pewnych kwot na walkę z gruźlicą, lecz niemniej na tem również, ażeby akcją tą zaanimowac najszersze warstwy społeczne.

Potrzebny materjał propagandowy i znaczki przeciwgruźlicze dostarczą:

a) Szpitalom prowincjonalnym i Zakładowi dla umysłowo chorych w Kobierzynie odnośne Komitety powiatowe,

b) Szpitalowi św. Łazarza w Krakowie Komitet miejski w Krakowie,

c) Szpitalowi powszechnemu we Lwowie i Zakładowi dla umysłowo chorych w Kulparkowie Lwowski Urząd Wojewódzki.

Materjał propagandowy i znaczki przeciwgruźlicze będą wydawane na podstawie upoważnienia Komitetu względnie Dyrekcji.

O wyniku akcji przedłożą Komitety względnie Dyrekcje szpitali Tymcz. Wydziałowi Samorządowemu szczegółowe sprawozdanie najpóźniej do dnia 15. lutego 1935.

W sprawozdaniu tem należy podać wyraźnie wysokość zebranej kwoty.

Równocześnie T. Wydział Samorządowy przesyła wykaz kwot zebranych w roku ubiegłym przez poszczególne szpitale względnie Zakłady.

Za Wojewodę Lwowskiego Kierownik Departamentu:
(—) *Dr. Wacław Majewski* w. r.

Wykaz kwot zebranych w czasie „Dni“ na terenie szpitali przedstawia się następująco:

Szpital	Kwota zebrana
Lwów	1.000 zł.
Kulparków	1.000 „
Bóbrka	20 „
Drohobycz	50 „
Jarosław	12 „
Krosno	20 „
Lubaczów	32 „ 20 gr.
Przemyśl	60 „
Rzeszów	18 „
Sambor	30 „
Sanok	— „
Sokal	40 „
Tarnobrzeg	15 „
Turka	40 „
Żółkiew	5 „
Ogółem	2.342 zł. 20 gr.

Ponieważ akcja propagandowa szpitala była zgodną z akcją Komitetów Powiatowych, szczegóły tej akcji będą więc omówione w części szczegółowej sprawozdania.

Zasługą Tymczasowego Wydziału Samorządowego jest wywarcie wpływu na Dyrekcje Szpitali, leżących na terenie 4 Województw Małopolski, co dało finasowy wynik Wojewódzkich Komitetów na tych terenach działających w ogólnej kwocie 3.610 zł. 15 gr.

Wskutek życzliwej interwencji Tyczasowego Wydziału Samorządowego Dyrekcja Kopalń Jaworznickich, dostarczająca węgiel Szpitalom państwowym i powszechnym ofiarowalą 500.— zł. na zakupno znaczków przeciwgruźliczych, a fabryka Edwarda Zajączka w Kętach, dostarczająca koce Zarządom Szpitali, ofiarowała 180.— zł. Obie firmy nadesłały na ręce Komitetu listy, które jako bardzo życzliwie traktujące całą akcję, cytuje się:

„JAWOR“.

L. 3785. Lwów, 10. stycznia 1935.

Wojewódzki Komitet Dni Przeciwgruźliczych
we Lwowie.

Donosimy WPanom, że na zakupno znaczków przeciwgruźliczych przeznaczamy kwotę 500 zł.

Zdajemy sobie sprawę, że wysokość powyższego datku na taki cel nie jest może zbyt hojna; ale w obecnych trudnych warunkach nie jesteśmy w możności więcej przeznaczyć.

Prosimy o powiadomienie nas w jakiej drodze sumę 500 zł. mamy przekazać.

Jawor Spółdzielnia handlowa z odp. udziałami
we Lwowie.

Lwów, dnia 10. grudnia 1934.

P. T.
Wojewódzki Komitet Walki z Gruźlicą
na ręce JWPana Prezesa Dra Majewskiego
we Lwowie.

Mamy zaszczyt donieść P. T. Komitetowi, że Centrala nasza w Kętach postanowiła przyjść z pomocą w przeprowadzanej przez JWPanów akcji walki z gruźlicą i w tym celu odpowiednio opodatkowała się. Mianowicie od obrotu od wszystkich tranzakcji dokonanych przez naszą firmę w roku ubiegłym z Szpitalami małopolskiemi przeznacza $^1/_2{}^0/_0$, co czyni kwotę: zł. 180, którą równocześnie wpłacamy i kwitujemy z odbioru 1800 sztuk znaczków, wydanych przez Polski Związek Przeciwgruźliczy.

Równocześnie nadmieniamy i prosimy o przyjęcie do łaskawej wiadomości, że nasza Centrala Kęcka postanowiła taksamo jak obecnie również i w latach następnych pomoc swoją w tej samej formie uskuteczniać.

Z wysokim szacunkiem
Pierwsze Kęckie Fabryki Wyborów Wełnianych
Edward Zajączek

Młodzież akademicka wzięła udział w akcji przeciwgruźliczej za pośrednictwem Komisji Senatu dla Spraw Młodzieży. 55% dochodu ze sprzedanych przez młodzież znaczków na terenie Szkół Akademickich przyznał Komitet na cele walki z gruźlicą wśród młodzieży akademickiej.

Opierając się na okólniku Ministerstwa Sprawiedliwości Komitet odniósł się do Pana Prezesa Sądu Apelacyjnego we Lwowe pismem następującej treści:

Urząd Wojewódzki Lwowski.
Do L. Z 128/12/34. We Lwowie, dnia 16. listopada 1934.

Do
Pana Prezesa Sądu Apelacyjnego
we Lwowie.

W związku z załączonym okólnikiem Ministerstwa Sprawiedliwości w sprawie akcji Dni Przeciwgruźliczych, Urząd Wojewódzki prosi Pana Prezesa o wydanie polecenia wszystkim podwładnym Instytucjom i Personelowi do wzięcia udziału w akcji propagandowej Dni Przeciwgruźliczych w czasie od 1. XII. 1934. do 10. I. 1935. oraz w sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych.

Materjał propagandowy oraz znaczki przeciwgruźlicze są

do nabycia w Miejskim Komitecie Dni Przeciwgruźliczych we Lwowie (w Powiatowych Komitetach).

Dla celów sprawozdawczych proszę o nadesłanie odpisu okólnika Pana Prezesa w powyższej sprawie.

Równocześnie przesyłam sprawozdanie Dni Przeciwgruźliczych z roku ubiegłego.

Za Wojewodę: (—) *Dr. Wacław Majewski*
Naczelnik Wydziału Zdrowia.

Godnem uwagi jest to, że Okręgowy Urząd Miar sam zgłosił się do współpracy w akcji przeciwgruźliczej i na terenie swego okręgu uzyskał ze sprzedaży znaczków 200.— zł. Na konferencji odbytej w Urzędzie Wojewódzkim z delegatem Okr. Urzędu Miar zalecono w podobny sposób zorganizować akcję w odziałach leżących na terenie innych Województw, co zapewne dało podobne wyniki jak wyżej wyszczególniono.

Akcję Dni Przeciwgruźliczych rozpoczął inauguracyjny odczyt Dra Dolińskiego, Naczelnika Miejskiego Wydziału Zdrowia we Lwowie, wygłoszony dnia 1 grudnia 1934. przez Stację Lwowską Polskiego Radja.

Treść jego jest następująca:

„WEZWANIE DO WALKI Z GRUŹLICĄ“.

„Jak corocznie mam zaszczyt i w bież. roku rozpocząć miesiąc przeciwgruźliczy wezwaniem zwróconem do całego społeczeństwa, aby jak najwydatniej poparło wysiłki Komitetu podczas tegorocznej kampanji. Miło mi jest oświadczyć, że praca Lwowskiego Wojewódzkiego Komitetu, pozostająca pod kierownictwem Dra Wacława Majewskiego, Naczelnika Wojewódzkiego Wydziału Zdrowia, znalazła uznanie i uzyskała w zeszłorocznym konkursie ogólno - państwowym pierwszą nagrodę, a mianowicie wspaniały kompletny aparat Roentgenowski, który już został przeznaczony dla Lecznicy w Hołosku, oraz 15-cie honorowych odznaczeń. Sukces jest duży, powinien też nas zachęcić do energicznej i wszechstronnej dalszej pracy; a jest tej pracy na terenie walki z gruźlicą bardzo wiele, środków zaś i pracowników mało. Dotychczasowe wyniki zostały osiągnięte wysiłkiem kilkudziesięciu ludzi dobrej woli. W tym roku trzeba wciągnąć i zapalić wszystkie warstwy społeczeństwa jakoteż pobudzić ofiarność wszystkich bez wyjątku obywateli. Bieda i ciężkie warunki bytu szerokich mas nie zmieniły się od roku, a wiadomo, że na podłożu niedostatku krzewi się choroba.

Władze rządowe zajmują się od szeregu lat gruntownie problemem walki z gruźlicą i wspólnie z Polskim Związkiem Przeciwgruźliczym opracowały szeroki plan organizacyjny. Od roku 1928 jest w Ministerstwie Opieki Społecznej czynna Naczelna Państwowa Rada Zdrowia i jej Sekcja do spraw walki z gruźlicą pozostająca pod przewodnictwem Dyrektora Departamentu Służby Zdrowia. Składa się ona z najwybitniejszych higjenistów i klinicystów polskich. Dowodem wielkiego

uznania dla pracy Polski na tym terenie była najwyższa nagroda na Międzynarodowej Wystawie Przeciwgruźliczej w Rzymie w r. 1928. We wrześniu 1934 r. odbył się w Warszawie Międzynarodowy Zjazd Przeciwgruźliczy. Sam wybór miejsca na Zjazd był już pewnym zaszczytem. Dalszem wyróżnieniem był wybór Prezesa następnego Zjazdu Międzynarodowego, którym został Polak, Wiceminister Dr. Piestrzyński, a sekretarką P. Dr. Skokowska Rudolfowa. Miejmy więc do naszej polskiej pracy zaufanie, kiedy reprezentanci innych narodowości je mają i wspierajmy wytrwale całą akcję, aby jak najrychlej doprowadzić do ziszczenia zamierzenia Rządu w tym kierunku. Szereg badaczy i pracowników społecznych zebrał obfite plony pracy w specjalnem dziele, które rozdano wszystkim członkom Międzynarodowego Zjazdu w Warszawie. Osobno wydał przed kilkoma miesiącami b. minister Dr. Chodźko pracę tyczącą się organizacji walki z gruźlicą w dobie kryzysu gospodarczego. Na wstępie stwierdza on, że w wielu państwach nie widać ostatnio tak wydatnego obniżenia umieralności z gruźlicy jak dawniej. Naturalnie mniej to jest widoczne w bogatych państwach, walczących z gruźlicą od dziesiątek lat i wydających fantastyczne sumy na ten cel. Według Freudenberga n. p., wydatki Niemiec w dziale opieki Społecznej spowodowane przez gruźlicę przekraczają sumę 3 miljardów marek rocznie. Francja wydała tylko w 5-cio leciu od 1917 do 1922 r. na same urządzenia przeciwgruźlicze około 175 miljonów franków. Miasto Londyn wydaje rocznie 19 miljonów złotych na walkę z gruźlicą. Italja w ciągu 5-cio lecia wydała miljard 45 miljonów lirów, nie wliczając w to wydatków na kolonje morskie i górskie, na fizyczne wychowanie młodzieży i na uzdrowotnienie mieszkań. Mimo te olbrzymie wydatki nie we wszystkich wymienionnych państwach zmniejsza się w jednakowem tempie rozpowszechnianie gruźlicy. W Italji za to widać postęp stały. Tam stworzono prowincjonalne stowarzyszenia przeciwgruźlicze t. zw. consorzii i wydano ustawę o obowiązkowem ubezpieczeniu przeciw gruźlicy. Źródłem dochodów w Italji dla wspomnianych stowarzyszeń jest opodatkowanie gmin i prowincji, dalej legaty, dary i fundusze zebrane w dniu kwiatka i Podwójnego Krzyża t. j. podczas kampanji znaczka przeciwgruźliczego, która jest organizowana przez włoską organizację faszystowską, w związku z Czerwonym Krzyżem włoskim. Obowiązkowemu ubezpieczeniu przeciw gruźlicy, podlega tam około 18 miljonów osób. W Italji widać zapał i ogromnie zaufanie do akcji, której patronuje Mussolini. W Sowietach jest cała akcja również w rękach Rządu. W Komisarjacie ludowym dla zdrowia publicznego zorganizowano Sekcję dla w walki z gruźlicą i już przeprowadzono dwie piatiletki. Samo przez się jest zrozumiałe, że troska o zdrowie publiczne, ma w Sowietach charakter proletarjacki t. j. jakby stanowy. Podobnie jak u nas, założono tam szereg poradni ludowych, sanatorjów dziennych, nocnych i uregulowano pracę chorych na gruźlicę w warsztatach, unormowano ich pobyt i leczenie w domu, stworzono kuchnie dyjetetyczne, zajęło się dzieckiem i kobietą ciężarną, rozbudowano instytucje wychowania fizycznego i t. d. Efekt pracy jest taki, że w Leningradzie śmiertelność z gruźlicy spadła od r. 1913 z 286 przypadków, w obliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców, na 163 zmarłych w r. 1933,

a w Moskwie z 226 na 116, to znaczy, o niespełna 50%. W Polsce, dysponującej bardzo skromnymi funduszami, zauważono w ostatnich latach wzrost gruźlicy u młodzieży szkolnej i młodzieńców w wieku poborowym. Ten fakt zastanawia. Dr. Chodźko stwierdza w swojej pracy, że w czasie kryzysu gospodarczego, sposoby zwalczania gruźlicy muszą być dostosowane do szczupłych środków i podaje szereg niezmiernie trafnych uwag, ujętych w 13-cie punktów. W konsekwencji proponuje tworzenie w miastach ośrodków przeciwgruźliczych, składających się z pawilonu chirurgicznego, z drewnianych baraków i szeregu szałasów 2-łóżkowych. Odnośnie do wsi, stwierdza się, że dzisiejsza wieś jest w opłakanym stanie, albowiem ludność wiejska emigruje za pracą do miasta i żyjąc tam w niehigjenicznych warunkach, zakaża się gruźlicą i wraca na wieś do rodziny, przyczyniając się do dalszego szerzenia gruźlicy między swoimi na wsi. Nie wolno wysyłać chorych na gruźlicę z miasta na wieś dla niekontrolowanego leczenia t. zw. „świeżem powietrzem". Często bowiem letnicy chorzy na gruźlicę jako pamiątkę swego pobytu w chacie wiejskiej, zostawiają domownikom gruźlicę. Chory na suchoty, udający się na wieś, powinien być zgłoszony w najbliższym Wiejskim Ośrodku Zdrowia. Niestety niewiele jeszcze ich mamy. W takim Ośrodku Zdrowia winno się leczyć wszystkie formy gruźlicy, a więc nietylko gruźlicę płuc, ale rozpowszechnioną gruźlicę skóry zwaną wilkiem, gruźlicę kości i stawów. Walka z gruźlicą na wsi powinna być jaknajdalej zdecentralizowana, w przeciwieństwie do miasta, gdzie wszystkie czynniki w Państwie złożyły swoje zasoby przeznaczone na walkę z gruźlicą i skoncentrowały swe wysiłki na zagrożone punkty, według programu ustalonego przez Państwo na każdy rok. Niewątpliwie organizacja Dra Chodźki, której z powodu braku czasu nie mogłem nawet dokładnie streścić, będzie wzięta pod rozwagę Państwowej Naczelnej Rady Zdrowia. Inny wybitny działacz społeczny, pułkownik Dr. Rudzki jest zdania, że w krótkim czasie należy wydać ustawę przeciwgruźliczą, któraby sprawy związane z walką z gruźlicą w Państwie normowała.

Jeżeli teraz zrobimy obrachunek sumienia, to stwierdzimy, że chociaż poprawa stosunków w Polsce na terenie walki z gruźlicą jest duża, nie jest jednak wystarczająca. Wysiłek społeczny nie jest wielki. Paręset tysięcy złotych zebranych podczas Dni Przeciwgruźliczych to niewiele. Wydatki państwowe na służbę zdrowia preliminuje się w bieżącym roku na 9 miljonów złotych, w tem na zwalczanie gruźlicy tylko 650 tysięcy. Przesunięcie ciężaru walki z gruźlicą na samorządy jest niemożliwe, gdyż one i tak prowadzą 60% wszystkich przychodni przeciwgruźliczych, a prawie 100% Ośrodków Zdrowia. Ubezpieczalnie społeczne są w stadjum reorganizacji i nie mogą zwiększać wydatków swych na higjenę społeczną i walkę z gruźlicą. Zasobny u nas Polski Czerwony Krzyż ma specjalne zadania na czas pokoju i wojny. Pozostaje istotnie skoncentrowanie całej akcji w Rządzie i Polskiem Towarzystwie Przeciwgruźliczem i rozbudzenie jaknajsilniej ofiarności publicznej.

Na terenie Województwa Lwowskiego istnieje jedyne ludowe Sa-

natorjum w Hołosku, które pracuje z ciągłą obawą likwidacji z powodu krytycznego położenia finansowego. Władze samorządowe i rządowe starają się zapobiec katastrofie i współpracują z zarządem Lecznicy. Wiele już zmieniło się w Sanatorjum na korzyść, jest więc uzasadniona nadzieja zupełnego uregulowania stosunków i pracy dalszej z pożytkiem dla chorych i społeczeństwa.

Kończąc inauguracyjne przemówienie, proszę usilnie o masowe wpisywanie się na członków Towarzystwa Walki z Gruźlicą, które obchodzi 30-letni jubileusz — i zakupno tegorocznych znaczków przeciwgruźliczych. Uzyskany stąd dochód pójdzie w dużym procencie na leczenie bezrobotnych chorych w Hołosku i może uratować tę niezbędną placówkę.

Na odcinku walki z gruźlicą pracujemy z wiarą w konieczność i potrzebę tej pracy, ufni, że społeczeństwo potrzebę tę zrozumie i w pełni nam pomoże".

Prasa umieściła w czasie trwania Dni Przeciwgruźliczych obok odbitek z matryc, nadesłanych przez Polski Związek Przeciwgruźliczy, cały szereg artykułów propagandowych. Podaję wyjątki: „Ziemia Jaworowska" w grudniu 1934 pisze:

„GRUŹLICA NIE SZCZĘDZI NIKOGO".

„Wynikiem troski Państwa o zdrowie naszego społeczeństwa są Dni Przeciwgruźlicze, trwające od 1 grudnia b. r. do 10 stycznia roku przyszłego. Do akcji przeciwgruźliczej staje cały naród przyczyniając się drobnemi datkami do powiększenia funduszów na walkę z największym wrogiem ludzkości, jakim jest gruźlica. Choroba ta, będąca straszną plagą ludzkości, obejmuje wszystkie części kuli ziemskiej nie oszczędzając nikogo. Chłop, robotnik, inteligent, ubogi, bezrobotny i bogacz — krótko mówiąc każdy człowiek, może paść ofiarą gruźlicy, która nie zna wyboru. Najbardziej zaś są zagrożeni ludzie w środowiskach gruźliczych, głównie dzieci.

Niema w dziejach człowieczych bardziej niszczycielskiego odpowiednika niż gruźlica. Ani tyfus, ani dżuma, ani najstraszniejsze w historji wojny, nie zabierały tylu ofiar co ta straszna choroba. W Polsce choruje na gruźlicę około 700.000 ludzi, a w Europie kilkanaście miljonów, z czego czwarta część jest wysoce niebezpieczną dla otoczenia.

Któż zliczy te hekatomby ofiar, które zabrała gruźlica w ciągu ostatnich choćby dziesiątek lat? Ileż ojców rodzin lub matek w sile wieku zeszło z tego świata przez gruźlicę, zostawiając swe dzieci na pastwę losu? Ile bezrobotnych lub biednych dogorywa w ciemnych mieszkaniach, zakażając przez szereg miesięcy lub lat swoje rodziny, bez jakiejkolwiek pomocy? A ilu ludzi korzystałoby z leczenia i fachowej opieki, gdyby były w każdem miasteczku wzorowe poradnie przeciwgruźlicze?

Musimy sobie uprzytomnić, że na tem polu mamy jeszcze dużo do zrobienia, jeżeli faktycznie chcemy ulżyć doli nieszczęśliwych chorych i ich rodzin.

Walkę z gruźlicą musi prowadzić całe społeczeństwo — obowiązkiem każdego obywatela kraju jest czynny w niej udział. Cały kraj

musimy pokryć siecią poradni, odpowiednią ilością specjalnych szpitali i sanatorjów, aby wszędzie każdy miał zapewnioną pomoc lekarską i opiekę pielęgniarską. Musimy stworzyć tyle łóżek w szpitalach i sanatorjach, aby każdy początkujący chory miał możność kuracji, a niebezpieczni dla otoczenia mogli być w czas odosobnieni i leczeni.

Trzeba więc popierać wydatnie akcję przeciwgruźliczą i nie żałować grosza na ten szczytny cel.

Wszyscy zatem, Polacy, Rusini, Niemcy i Żydzi stańmy zgodnie do walki z największym wrogiem ludzkości!

Niech każdy zakupi conajmniej kilka znaczków dziesięciogroszowych w czasie Dni Przeciwgruźliczych, a ofiara ta osuszy niejedną łzę w gruźliczej rodzinie“.

Dr. Piotr Radło

„DNI PRZECIWGRUŹLICZE“.

„Przed kilku dniami zawiązał się Komitet lokalny z okazji „Dni Przeciwgruźliczych“ pod sprężystem kierownictwem Starosty Dr. Łosia. Na Komitecie tym ustalono szczegółowo program całej akcji przeciwgruźliczej oraz wysłuchano obszernego referatu lekarza powiatowego Dr. Radły o konieczności popierania tej akcji na terenie powiatu. W czasie posiedzenia rozsprzedano prawie 3.000 znaczków przeciwgruźliczych (na posiedzeniu było obecnych kilkudziesięciu przedstawicieli różnych organizacyj), reszta zaś znaczków została wysłana do urzędów i wsi. Istnieje możliwość zamówienia jeszcze jednego tysiąca znaczków z Komitetu Wojewódzkiego przeciwgruźliczego. Na posiedzeniu tem uchwalono urządzić wykłady propagandowe, zbiórkę uliczną, rozsprzedaż nalepek, wyświetlić obrazy o gruźlicy i wystawić sztukę sceniczną, której reżyserji podjęła się zawsze czynna p. Marja Gramska“.

„Ziemia Sokalska“ w grudniu 1934 pisze:

„Z POW. KOM. „DNI PRZECIWGRUŹLICZYCH“ otrzymujemy odezwę do społeczeństwa, którą poniżej umieszczamy.

„Obywatele! Polski Związek Przeciwgruźliczy zwyczajem dorocznym przystąpił do organizowania na terenie Rzeczypospolitej kampanji „Dni Przeciwgruźliczych“ od 1 grudnia 1934 r. do 10 stycznia 1935 r. Do akcji walki z gruźlicą, która polega na gromadzeniu odpowiednich funduszów celem zwalczania tej tak strasznej choroby i na prowadzeniu w powyższym okresie propagandy, uświadamiającej istotę klęski i docierającej do najdalszych zakątków kraju, wzywamy wszystkich obywateli. Udział w tej walce uważać winien każdy za swój obowiązek — biedny czy bogaty, zdrowy czy chory. I jak roku zeszłego wezwaniu Komitetu z całą ofiarnością, zrozumieniem i wydatną pomocą materjalną odpowiedziały wszystkie w powiecie urzędy, instytucje, organizacje i poszczególne osoby, nie wątpimy, iż one i w roku bieżącym tego samego poparcia nam nie odmówią. Gruźlica, z powodu której umiera w Polsce 70.000 ludzi rocznie, na którą zapada około 700.000 a zagraża 200.000 z otoczenia, jest ogólną plagą społeczną, i to tem większą, że atakuje przedewszystkiem organizmy

młode. Skutkiem tego idą na marne setki milj. złotych, wydanych na wychowanie i wykształcenie przedwcześnie zmarłych jakoteż skutkiem tej choroby wiele osób staje się niezdolnych do systematycznej pracy. Gruźlica nie jest chorobą dziedziczną, a w początkowym okresie jej rozwoju może być uleczalną. Słoneczne, często przewietrzane, obszerne mieszkanie, dobre odżywianie, czystość wokoło, czystość ciała i uświadomianie o jej przebiegu i skutkach — to najlepsi sprzymierzeńcy w walce z gruźlicą. Chrońmy więc dzieci przed zakażeniem i zapobiegajmy jej rozszerzaniu.

Środki do zwalczania gruźlicy są nam dostatecznie znane. Trzeba jedynie wspólnej pracy i ofiarności całego społeczeństwa, by złu zaradzić. Gruźlica nie czyni różnicy między bogatym i biednym, między starym i młodym, nie rozróżnia wyznań i narodowości. Dlatego w walce z nią nie powinno braknąć nikogo. Duchowieństwo i szkoły, stowarzyszenia i związki zawodowe, instytucje przemysłowe i finansowe, organizacje samorządowe i społeczne winny zjednoczyć się dla ogólnego dobra, do walki z gruźlicą.

W czasie zbliżających się świąt i choinki, wśród ogólnej radości wspomnijcie również i o tych, którzy, opanowani tą chorobą, do Was ręce o pomoc wyciągają. Nie skąpcie grosza na ten cel i współpracujcie z Powiatowym Komitetem walki z gruźlicą przynajmniej w tym miesiącu przeciwgruźliczym od dnia 1 grudnia b. r. do 10 stycznia 1935 r. Wzorem niech Wam będzie zagranica, która już dawno zrozumiała znaczenie walki z gruźlicą. Tam w okresie Świąt niema jednego podarku gwiazdkowego, któryby nie miał nalepionego znaczka przeciwgruźliczego.

W ramach „Dni Przeciwgruźliczych“ są przewidziane zbiórki uliczne 2. XII., 9. XII. i 17. XII. w Sokalu oraz odczyty w Sokalu i powiecie przez lekarzy i nauczycielstwo. Znaczki przeciwgruźlicze 10-groszowe wysłano, do szkół, urzędów gminnych, różnych instytucyj i osób. Kupujcie i rozpowszechniajcie znaczek przeciwgruźliczy; drobna ofiara da środki do zwalczania gruźlicy — plagi, którą słusznie przezwano białą dżumą.

Celem przysporzenia funduszów na walkę z gruźlicą i dożywianie młodzieży w szkołach miejskich odbędzie się wenta przedświąteczna w Sokalu w sali Sokoła dnia 16 grudnia. O poparcie tej imprezy upraszamy“.

Za Komitet Dni Przeciwgruźliczych
Starosta powiatowy: *Kostołowski*

„WENTA PRZEDŚWIĄTECZNA“.

„Tow. Przeciwgruźlicze i Związek Ob. Pracy Kobiet w Sokalu zawiadamia, że czysty dochód z wenty przedświątecznej, urządzonej dnia 16 grudnia b. r. na T-wo i dożywianie dzieci w szkołach powszechnych wynosi 917 zł. 32. gr.

Tak wysoki dochód uzyskano tylko dlatego, że wszyscy, do których zwrócono się o pomoc, ofiarnie złożyli na wentę dary w naturze i gotówce. Ofiarodawcami były liczne gminy, dwory, osadnicy i różne osoby prywatne.

To też na tem miejscu imieniem T-wa przeciwgruźliczego i Związku Ob. Pracy Kobiet składamy serdeczne podziękowanie gminom: Belz, Skomorochy, Krystynopol, Leszczków, Chłopiatyn, Uhrynów, Łuczyce, Waręż miasto, Waręż wieś, Korczyn, Bobiatyn, Kościaszyn, Tartaków m. Nuśnice, Konotopy, Komarów, Wyżłów. Sokal, Starogród, Poździmiarz, Ostrów, Rusin, Zawonie, Świtarzów, Zawisznia, Sielec, Perespa, Cieląż, Mianowice. Dworom: w Budzyninie, Łuszczycach, Parchaczu, Żniatynie, Laszczkowie, Korczynie, Bobiatynie, Starogrodzie, Dłużniowie, Ordynacji Poturzyckiej, Spasowie, Szarpańcach, Mycowie, Sawczynie, Tartakowie oraz tym wszystkim osobom, które przyczyniły się do uzyskania dochodu na tak zbożne i humanitarne cele.

W. Kostołowski, Starosta powiatowy
E, Kostołowska *Dr. Wójcikiewicz*

„Kurjer Lwowski" z dnia 27 listopada 1934 pisze:

„GRUŹLICA W KRAKOWIE WZMAGA SIĘ".

Stwierdzili to lekarze urzędowi na niedzielnem posiedzeniu Komitetu organizacyjnego „Dni Przeciwgruźliczych" w Krakowie.

W szczególności prezes Komitetu, Prof. Uniw. Jag. Dr. Latkowski stwierdził, że gruźlica w Krakowie zatacza coraz szersze kręgi. Dotyczy to w pierwszym rzędzie dzieci i młodzieży szkolnej, zgłaszających się bardzo licznie na Klinikę Uniwersytecką o poradę i leczenie. Więcej niż połowa zgłaszających się dzieci, bo aż 66%, jest dotkniętych gruźlicą. Akcja lecznicza w szpitalach i klinikach, względnie izolowanie chorych dzieci od osób zdrowych, natrafia na duże trudności ze względu na brak pomieszczeń w szpitalach oraz koszta leczenia, których w większości wypadków rodzice nie mogliby pokryć.

Jedynie prowadzi się na wielką skalę akcję zapobiegawczą przez coroczne organizowanie półkolonji dla dzieci w Parku Jordana.

Prezes Latkowski podniósł dalej, że walka z gruźlicą na terenie m. Krakowa zamiast przebierać na sile, maleje dla braku funduszów. Podczas gdy w roku ubiegłym Lwów uzyskał ze sprzedaży nalepek na cele zwalczania gruźlicy 30.000 zł., to w Krakowie zebrano zaledwie 3.200 zł. Wobec tego uchwalono przystąpić do wzmożonej akcji zbiórkowej na powyższy cel. Wybrano Komitet honorowy z Księdzem Metropolitą Sapiehą na czele, który ma zwrócić się w formie odezwy do społeczeństwa o poparcie funduszami akcji Towarzystwa Przecigruźliczego".

Przy końcu przedstawienia części ogólnej sprawozdania z akcji Dni Przeciwgruźliczych Wojewódzki Komitet składa na tem miejscu najserdeczniejsze podziękowanie tym wszystkim osobom i instytucjom, które w jakikolwiek sposób przyczyniły się do rozwoju akcji przeciwgruźliczej i nie szczędziły trudu dla dobra akcji.

Szczegółowe sprawozdanie z Dni Przeciwgruźliczych w terenie przedstawia się następująco:

Kwoty, które przy sprawozdaniu powiatów będzie się wymieniać,

stanowią całkowity dochód otrzymany ze sprzedaży znaczków bez obliczeń procentu na rzecz Polskiego Związku, Wojewódzkiego Twa i leczenie bezrobotnych; do dochodu ogólnego dodaną jest również kwota ze sprzedaży znaczków, dokonanej w aptekach odnośnego powiatu bezpośrednio przez Urząd Wojewódzki. Cyfry podane w nawiasach przedstawiają dochód z lat ubiegłych w kolejności rok 1933/34, 1932/33 i t. d.

Bóbrka. Akcję prowadziło Powiat. Koło, wydało ono odezwę do ludności powiatu. Wygłoszono odczyty w Bóbrce (70 słuchaczy), w Chodorowie (100 słuchaczy). Wygłoszono pogadanki w szkołach. Koło Pań Cukrowni w Chodorowie urządziło wieczór karnawałowy na cele poradni, co dało dochodu 348 zł. 68 gr. Ze sprzedaży znaczków 875.— zł., (630, 311).

Brzozów. Sprzedaż znaczków uliczna, w sklepach, aptekach, drogerjach, kinach, szkołach, gabinetach lekarskich, kancelarjach adwokackich, Ubezpieczalni społecznej, biurach kopalń nafty. Wygłoszono 2 odczyty, 80 pogadanek dla młodzieży. Młodzież pisała zadania na tematy walki z gruźlicą. Wyświetlono obrazy propagandowe, urządzono zabawę taneczną, rozdano 40 kg tranu bezpłatnie. Dochód ze znaczków 520.— zł. (100% — 520, 441.80).

Dobromil. Wyświetlono 2 filmy z dziedziny walki z gruźlicą, jeden seans dla dorosłych, jeden dla młodzieży. W szkołach powszechnych i gimnazjach wygłoszono pogadanki dla młodzieży, młodzież pisała zadania szkolne na temat gruźlicy. Amatorskie Koło teatralne daje rewję w Dobromilu i Nowem Mieście na cele walki z gruźlicą. Odbyła się zbiórka uliczna. Dochód ze znaczków 757 zł. 50 gr. (100% — 508 zł. 40 gr., 441 zł. 80 gr).

Drohobycz. Utworzono Komitet, który wydał odezwę do firm, urzędów państwowych i prywatnych, szkół, organizacyj społecznych i stowarzyszeń oraz do kupców i osób prywatnych. W kinach wyświetlano przeźrocza propagandowe. W akcji przeszkadzały zbiórki na odnowienie kościoła, budowę domu legjonowo - strzeleckiego, wykończenie stadjonu W. F. i P. W. w Drohobyczu i zbiórka na szkolnictwo zagranicą. Dochód ze sprzedaży znaczków 1.662 zł. (1.602 zł. 20 gr., 1.396 zł. 75 gr.).

Gródek Jagielloński. Uworzono Komitet, a w Janowie podkomitet. Wygłoszono w powiecie 11 odczytów. Przeźroczy do wykładów użyczył Ośrodek Zdrowia i T. S. L. Słuchaczy 2.000. W Ośrodku Zdrowia odbyło się 5 pogadanek. Również po szkołach odbywały się pogadanki. Urządzono przedstawienie kinowe, które dało dochodu 104 zł. 05 gr. Było specjalne przedstawienie dla garnizonu i młodzieży szkol-

nej. Zbiórka uliczna dała 31 zł. 08 gr. Obie apteki urządziły w swych oknach wystawowych wystawę złożoną z tablic i afiszów propagandowych. Dochód ze sprzedaży znaczków 355 zł. (100% — 535 zł., 336 zł.).

Jarosław. Akcję prowadziło Pow. Koło. Wygłoszono 3 odczyty w Jarosławiu dla publiczności, w szkołach odczyty i pogadanki. W wojsku lekarze wojskowi wygłosili pogadanki o gruźlicy. Również pogadanki odbywały się w Ośrodku Zdrowia w Jarosławiu i jego filji w Sieniawie, Radymnie i Pruchniku. Klęska powodzi utrudniła większą sprzedaż znaczków. Dochód ze znaczków 1.155 zł. (1.445 zł., 1.055 zł.).

Jaworów. Akcję prowadził Komitet. Lekarze miejscy urządzili wykłady po miasteczkach, lekarze szkolni po szkołach, kierownictwa szkół w Nowosiółkach i Ożomli urządziły przedstawienia. Dochód z przedstawień 23 zł. Do akcji wciągnięto po raz pierwszy społeczeństwo ukraińskie, czego wynikiem było urządzenie przez Ukraińskie Tow. Higjeniczne w Jaworowie wystawy przeciwgruźliczej oraz wykładów dla młodzieży. W mieście wywieszono wielki transparent swietlny (reklama świetlna) z hasłami walki z gruźlicą. Transparent oświetlony był przez 40 wieczorów. Sekcja imprezowa Komitetu urządziła przedstawienie i dancing w salach Sokoła i Kasyna. Na ulicach urządzono zbiórkę uliczną. Dochód ze znaczków 676 zł. (100% — 309 zł., 385 zł.).

Kolbuszowa. Komitet urządził odczyty i pogadanki w szkołach, gminach i miasteczkach. Urządzono zbiórkę uliczną, która dała 70 zl. dochodu. Otwarto nowo zorganizowane ambulatorjum Powiat. Ośrodka Zdrowia, wyposażone w motor elektryczny, lampę kwarcową i sollux. Dochód ze znaczków 331 zł. 30 gr. (308 zł., 237 zł. 80 gr.).

Krosno. Dochód z akcji 2.039 zł. (1.531 zł., 1.055 zł. — 100%).

Lesko. W szkołach urządzono pogadanki. Młodzież pisała zadania o gruźlicy. Dla publiczności urządzono odczyty. Dochód ze znaczków 543 zł. 80 gr. (100% — 525 zł., 324 zł. 80 gr.).

Lubaczów. We wszystkich gminach wiejskich wygłosili odczyty referenci oświatowi, nauczycielstwo i naczelnicy gmin, którzy otrzymali gotowe referaty i broszurki, w 4 miasteczkach powiatu lekarze wygłosili odczyty, w mieście powiatowem wyświetlono film przeciwgruźliczy. W szkołach urządzono pogadanki dla młodzieży, w niektórych wyświetlano film. Lekarze szpitalni wyglaszali odczyty na mieście. Dochód ze znaczków 1.030 zł. (100% — 1.015 zł., 332 zł. 80 gr.).

Lwów — powiat. Zorganizowano Komitet. Lekarze wygłosili pogadanki i odczyty dla społeczeństwa. Nauczycielstwo przeprowadziło pogadanki w szkołach. Lekarz powiatowy omawiał całą akcję na sesji wójtów. W związku z akcją ogólną Fabryka drożdży w Lesienicach ofiarowala 200 zł. na przychodnie przeciwgruźlicze, Fabryka gipsu

w Pustomytach 50 zł., ze sprzedaży broszur uzyskano 50 zł. W akcji brała udział cała ludność bez względu na narodowość i wyznanie. Rozdano również 2.000 broszur w języku polskim, ruskim i żydowskim. Dochód z akcji 1.330 zł. (100% — 658 zł., 799 zł. 70 gr.).

Łańcut. Wygłoszono 3 odczyty w szkołach średnich i 78 szkołach powszechnych, pogadanki dla dzieci i Kół Rodzicielskich. Dochód z akcji 1.029 zł. 80 gr. (100% — 1.035 zł., 540 zł.).

Mościska. Akcja nie dała należytego wyniku z braku lekarza powiatowego. Lekarze urządzili kilka wykładów w Mościskach i Krukienicach. Dochód ze znaczków 311 zł. 30 gr. (415 zł., 457 zł. 50 gr.).

Nisko. Dochód ze znaczków 520 zł. (100% — 510 zł., 320 zł.).

Przemyśl. Utworzono Komitet miejscowy, w skład którego weszli przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Higjenicznego, naczelnicy urzędów i istytucyj państwowych i samorządowych, społecznych, przemysłu, handlu i t. p. Wygłoszono odczyty we wszystkich szkołach powszechnych i średnich, a nadto pogadanki w gminach wiejskich. Rozwinięto propagandę w kinoteatrach przemyskich. Polskie Towarzystwo Higjeniczne zamiast zabawy karnawałowej urządziło bal bez balu. Ubezpieczalnia Społeczna wzięła udział w akcji. Dochód z akcji 1.829 zł. 50 gr. (1.699 zł. 60 gr. — 1.198 zł. 30 gr.).

Przeworsk. Akcję prowadziło Powiatowe Koło. Klęska powodzi i gradobicia wyniszczyła społeczeństwo, wobec tego akcja napotykała na trudności. W akcji propagandowej wzięli udział lekarze, nauczycielstwo i pielęgniarka Powiatowego Ośrodka Zdrowia. W Przeworsku, Kańczudze, w gminach wiejskich, w Kołach Gospodyń — wygłoszono pogadanki. Ogółem wygłoszono 83 pogadanek w szkołach i na kursach gospodyń. W czasie pogadanek propagowano akcję Powiatowego Ośrodka Zdrowia. Dochód — 368 zł. (360 zł., 515 zł.).

Rawa Ruska. Utworzono Komitet lokalny. Imprez ani widowisk nie urządzano. Dochód z akcji 641 zł. (100% — 500 zł. — 310 zł.).

Rzeszów. Urządzono zbiórkę uliczną, która dała 87 zł. 26 gr. dochodu, w szkołach lekarze szkolni urządzili pogadanki. W Głogowie, w Błażowej, Tyczynie i Niebylcu lekarze urządzili wyklady dla publiczności. W Rzeszowie odczyt był demonstrowany przeźroczami i to osobno dla publiczności, osobno dla dzieci szkolnych, osobno dla wojska. Urządzono wystawę przeciwgruźliczą w wagonie kolejowym. Dochód ze znaczków 1.096 zł. (100% — 1.064 zł. 50 gr. — 579 zł.).

Rudki. Wybrano Komitet, który zorganizował zabawę sylwestrową, zabawa dała 21 zł. 07 gr. dochodu. Szkoła powszechna w Rudkach nadesłała 25 zadań szkolnych, z których 3 nagrodzono: I. nagroda 5 zł., II. — 3 zł., III. — 2 zł. Społeczeństwo ruskie brało udział w akcji. Dochód ze znaczków 360 zł. (480 zł. — 445 zł.).

Sambor. Wyłoniono Powiatowy Komitet o 2 sekcjach t. j. budżetowo - dochodowej i propagandowej. Ponieważ powiat samborski został zmniejszony o 11 gmin z miastem Chyrowem, przeto zmniejszyła się ilość źródeł finansowych akcji. Niektóre z instytucyj zawiodły nadzieje Komitetu i zwróciły dużą ilość znaczków np. Filja Powiatowego Koła w Starym Samborze na 1000 otrzymanych znaczków rozsprzedała 402. Urządzono 2 zbiórki uliczne, które dały 213 zł. dochodu. Zabawa karnawałowa dała około 400 zł. dochodu. Nauczycielstwo wygłosiło 150 wykładów w szkołach powszechnych. Dla ogółu publiczności urządzono 1 wykad w Samborze, 1 w Dublanach i Kranzbergu. Duchowieństwo z ambon zachęcało lud do brania udziału w odczytach. Nadto odbyły się wykłady w szkołach średnich i więzieniu karno - śledczem.

Lekarz powiatowy zorganizował w każdej gminie Komitety wiejskie. Dla każdej gminy przydzielono 10—50 znaczków. Na 101 gmin powiatu, 80 sprzedało przydzielone znaczki i odesłało na czas pieniądze. Tylko ta sprzedaż w gminach dała poważny dochód i punktualne rozliczenie. W załączeniu cytuje się odpis pisma Starostwa wystosowanego do gmin:

Starostwo Powiatowe Samborskie.
L. Z. 6/a/200 ex 1934. Sambor, dnia 26. listopada 1934.

Dni Przeciwgruźlicze
w r. 1934/5.

Do
Urzędów miejskich
w Starej Soli Felsztynie
oraz Urzędów gminnych
w powiecie.

Na podstawie reskryptu Pana Wojewody Lwowskiego z dnia 14. listopada 1934. L. Z. 128/13/ 1934 otrzymało tut. Starostwo zezwolenie na urządzenie w czasie od 1. grudnia 1934 do 10. stycznia 1935 „Dni Przeciwgruźliczych“, czy to za pośrednictwem Kół walki z gruźlicą, względnie o ile takowych nie ma — za pośrednictwem Komitetów lokalnych — do tego celu powołanych.

Zadaniem tych „Dni Przeciwgruźliczych“ jest z jednej strony propaganda Walki z Gruźlicą — przez wygłaszanie pogadanek i odczytów, z drugiej strony zbieranie funduszów na walkę z tą straszną chorobą, na którą ginie w Polsce 70.000 osób.

Dlatego zwracam się do Panów Burmistrzów (Wójtów) gmin z prośbą stworzenia takiego Komitetu na terenie tamt. gminy — oczywista w porozumieniu z miejscowem Duchowieństwem, Kierownictwem szkoły, oraz i to przedewszystkiem z Lekarzem miejskim względnie okręgowym o ile w danej gminie się znajduje — który to komitet urządziłby propagandę lub odczyt z tego zakresu i zajął się rozsprzedażą znaczków

przeciwgruźliczych, których dla tamt. gminy przesyłam .... sztuk — á 10 groszy t. j. na sumę .... zł. .... gr.

Ta minimalna suma uzbierana przez obywateli tamt. gminy z pewnością nie zaciąży na ich budżecie — a przyczyni się walnie do przeprowadzenia walki i ciężkiej kampanji z gruźlicą.

Równocześnie przesyłam .... sztuk ulotek .... i sztuk .... broszur w języku polskim, ruskim i żydowskim bezpłatnie.

Pieniądze za rozsprzedane znaczki gruźlicze muszą być najdalej **do dnia 5 stycznia 1935 złożone w biurze lekarza powiatowego — Starostwa Nr. 33 — przyczem nierozsprzedanych znaczków stanowczo proszę nie zwracać,** gdyż ta ilość, którą dla tamt. gminy przeznaczono nie jest wygórowaną i proporcjonalną do stanu zamożności tamtejszej ludności.

Starosta powiatowy: *Dr. Stanisław Kaszubski* w. r.

Ponadto znaczki sprzedawano w Inspektoracie szkolnym, Sądzie, Prokuraturze, Magistracie, Inspektoracie Straży Granicznej. Ubezpieczalni Społecznej, Ośrodku Zdrowia, Wydziale powiatowym, P. K. U., na pocztach, w Urzędzie skarbowym, aptekach, restauracjach.

W szkołach państwowych i prywatnych odbywały się zadania konkursowe o gruźlicy. Sąd konkursowy przy Powiatowem Kole walki z gruźlicą uchwalił przyznać nagrody w wysokości 100 zł. Do konkursu dopuszczono zadania szkolne i domowe, które musiały być opatrzone w 1 znaczek przeciwgruźliczy.

W czasie trwania akcji odbywało się bezpłatne rozdawnictwo tranu dzieciom ubogim, zakwalifikowanym przez lekarzy do stosowania tranu. Tran rozdawano w kuchni dla bezrobotnych, sierocińcu, przychodni przeciwgruźliczej, ochronce ruskiej i żydowskiej oraz w niektórych gminach wiejskich. Ogółem rozdano 100 kg. tranu.

Drogą propagandy pozyskano dla Powiatowego Koła nowych 70 członków. Dochód z akcji 1.277 zł. 25 gr. (1315 zł., — 1042 zł.).

Sanok. Zorganizowano Komitet honorowy i wykonawczy o 3 sekcjach: propagandowo - oświatowej, sprzedaży znaczka, organizowania imprez. Wydano odezwę, którą poparło Starostwo powiatowe przez wezwanie do akcji Naczelników gmin. W Sanoku wygłoszono 5 odczytów, słuchaczy 1.120, ponadto wykłady odbyły się w Rymanowie, Bukowsku, Zarszynie, Jaćmierzu, Besku, Zagórzu, Jaśliskach, Komańczy, Mrzygłodzie i Lisznej. Wykłady były ilustrowane przeźroczami — słuchaczy 1.719. Nauczycielstwo poświęciło w szkołach 1 godzinę na pogadanki o gruźlicy. Odbyły się konkursowe zadania szkolne. Najlepsze zadania zostały nagrodzone nagrodami, zakupionemi przez Pow. Koło walki z gruźlicą. Rozdano 6 nagród i 24 pism pochwalnych. W wojsku wygłoszono 2 odczyty. Sekcja imprez urządziła 3 zbiórki uliczne w Sanoku i zabawę taneczną. W gminach księża urządzili

zbiórkę na walkę z gruźlicą. Szpital w Sanoku nie brał udziału w akcji z powodu nie dostarczenia znaczków. Dochód ze znaczków 1570 zł. (1543 zł. — 1068 zł.).

Sokal. Zorganizowano Komitet. Lekarz powiatowy wygłosił na inauguracyjnem Zebraniu Obywatelskiem referat p. t. „Z dziejów walki z gruźlicą w Polsce od XII wieku do dni dzisiejszych". Zorganizowano zbiórki uliczne, które dały 159 zł. 93 gr. Przygotowana z nakładem dużej pracy i energji wenta świąteczna dała 918 zł. 82 gr. dochodu z czego 450 zł. otrzymało Powiatowe Koło, resztę Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet na dożywianie dzieci. Tygodnik „Ziemia Sokalska" zamieścił odezwę Komitetu, którą cytuje się w części ogólnej sprawozdania. Odczyty odbywały się po szkołach i w świetlicy Związku Strzeleckiego, w Sokole, a w ruskim Domu Narodnym w języku ruskim.

Nauczycielstwo wygłaszało pogadanki w szkołach. W wykładach i w pogadankach wzięło udział 5.051 osób. Dochód z akcji 560 zł. — 100% (625 zł. 90 gr., 547 zł.).

Tarnobrzeg. Utworzono Komitet powiatowy. Sprowadzono z Warszawy 2 filmy propagandowe. Przy wyświetlaniu filmów lekarze w Tarnobrzegu i Rozwadowie udzielali wyjaśnień. Koło zakupiło w Polskim Związku Przeciwgruźliczym 1 komplet przeźroczy naukowych. Lekarze okręgowi wygłosili odczyty w Baranowie, Grębowie, Nadbrzeziu i Radomyślu. Urządzono zbiórkę uliczną i raut, który dał 400 zł. dochodu. Dochód z akcji 526 zł. 80 gr. — 100% (532 zł. 50 gr., 218 zł. 50 gr.).

Turka. Zorganizowano Komitet, a wykonaniem akcji zajęło się Powiatowe Koło Walki z Gruźlicą. Zorganizowano kilka wykładów w Turce, po jednym w Strzyłkach i Boryni. W Ośrodku Zdrowia odbywały się pogadanki. Okna Ośrodka Zdrowia były przez cały czas trwania akcji iluminowane specjalnymi napisami. Rozdawano w czasie trwania Dni bezpłatnie tran, nalepiając na flaszkach odpowiednie napisy propagandowe. W 26 świetlicach strzeleckich powiatu wygłoszone zostały wykłady. W szkołach odbywały się pogadanki i zadania szkolne na temat gruźlicy. Lokalne pismo „Ziemia turczańska" umieszczała artykuły propagandowe oraz artykuł powiat. lekarza weterynarji „Gruźlica u bydła i możność zakażenia się gruźlicą bydlęcą człowieka". Otwarcie Dni Przeciwgruźliczych zostało zainaugurowane pochodem z tablicami propagandowemi po mieście. Księża z ambon poparli akcję Dni. Na zakończenie akcji Dni lekarz powiatowy wygłosił na kursie narciarskim w Rozłuczu pogadankę na temat „Gruźlica a sport". Dochód ze znaczków 619 zł. 90 gr. (100% — 526 zł. 50 gr., 300.— zł.).

Żółkiew. Zorganizowano Komitet. Urządzono 2 wykłady w Żółkwi,

1 w Mostach Wielkich, 1 w Kulikowie. Dochód ze zbiórek ulicznych przeznaczono na dożywianie dziatwy szkolnej. We wszystkich szkołach poświęcono 1 godzinę na pogadankę o gruźlicy. Dochód ze znaczków 535.— zł. (100% — 520.— zł., 466 zł. 40 gr.).

Lwów — miasto. Miejski Komitet „Dni Przeciwgruźliczych" we Lwowie. Podobnie jak w roku ubiegłym rozpoczęło tegoroczną akcję na rzecz „Dni Przeciwgruźliczych" zorganizowaniem Miejskiego Komitetu „Dni Przeciwgruźliczych" we Lwowie, którego pierwsze posiedzenie odbyło się dnia 24 listopada 1934 r. pod przewodnictwem WPana Wiceprezydenta miasta Franciszka Irzyka.

Opierając się na doświadczeniach lat ubiegłych, postanowiono w miarę możności rozszerzyć akcję sprzedaży znaczków drogą udzielalania większej ilości znaczków w najszerszych sferach społecznych, jak również wzmóc propagandę.

W tegorocznej akcji poza władzami i instytucjami, wykazanemi w zeszłorocznem sprawozdaniu, udział wzięły cechy i korporacje rzemieślnicze, szkoly powszechne i średnie. Odrębną akcję zbiórkową na terenie Lwowa prowadził Wojewódzki Wydział Zdrowia Publicznego.

M. Komitet przeprowadził 3 zbiórki uliczne, które dały wynik 1.670 zl. 90 gr., oraz 3 poranki niedzielne kinowe w kinie „Marysieńka". „Palace", „Atlantic", które przyniosły czysty dochód w kwocie 383 zl. 90 gr.

Za powyższe kwoty zakupiono odpowiednią ilość znaczków.

Propaganda. Akcję propagandową rozpoczął w dniu 1. grudnia 1934 r. odczyt Dra Eugenjusza Dolińskiego, Naczelnego Lekarza miejskiego wygłoszony przez Radjo we Lwowie. Afisze i ulotki otrzymane od Wojewódzkiego Twa Przeciwgruźliczego rozesłano do miejscowych przychodni przeciwgruźliczych, urzędów państwowych, instytucji miejskich, kin, aptek, Ubezpieczalni Społecznej itp. Wszystkie wozy tramwajowe w czasie miesiąca przeciwgruźliczego, posiadały plakaciki we formie wywieszki z krótkiemi hasłami propagandowemi.

Wszystkie kina lwowskie wyświetlały dostarczone im przeźrocza propagandowe. Poza wykładami odbytemi w szkołach przez lekarzy i higjenistów, urządziło Tow. Walki z gruźlicą dziesięć odczytów w szkołach powszechnych miejskich i świetlicach Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet. „T. O. Z." urządził 23 odczytów i pogadanek, a to: 4 w szkole Czackiego żeńskiej, Sobieskiego męskiej i żeńskiej, Reja, 2 w gimnazjum żyd. Ż. T. S. L. i Śr., 3 w Domu Opieki Społecznej, 1 w Towarzystwie „Hapoel" i 1 w świetlicy imienia Bernsteina.

Rozdział i sprzedaż znaczków. W czasie tegorocznej kampanji Komitet pobrał ogółem znaczków 143.000. sprzedano 106.842, zwrócono 36.158 (w tem protokół na 2.500 znaczków spalonych).

Biorąc pod uwagę, że szereg instytucyj odpadł, gdyż pobrały one znaczki w Wojewódzkim Wydziale Zdrowia (Państw. Szpital Powszechny, Państw. Szpital dla umysł. chorych w Kulparkowie, Starostwo grodzkie), stwierdzić należy, że w porównaniu z rokiem ubiegłym, akcja Miej. Komitetu „Dni Przeciwgruźliczych" dała wynik o 40% lepszy.

Poniżej podajemy ważniejsze wyniki akcji:

Urzędy i Instyt. Zarz. Miejsk.	pobrano szt.	39.500	zwrócono	9.500
Towarzystwo Walki z Gruźl. .	„ „	4.000	„	600
Przychodnia Akademicka . .	„ „	15.000	„	—
„T. O. Z."	„ „	5.000	„	1.283
Szkoły powszechne i gimnazja	„ „	12.600	„	4.400
Ubezpieczalnia społeczna . .	„ „	5.000	„	2.241
Szpital żydowski	„ „	1.000	„	—
Gremjum drogistów	„ „	2.000	„	1.000
Izba lekarska	„ „	1.000	„	—
Komenda Placu	„ „	5.000	„	1.161
Cechy i Korporacje rzemieśln.	„ „	10.700	„	7.400
Tow. Dębina	„ „	1.000	„	—
Miejski Ośrodek Zdrowia . .	„ „	500	„	—

Z ogólnej sumy uzyskanej ze sprzedaży znaczków 10.684·20 zł.
45% przekazano Wojew. Twu Przeciwgruźl. 4.807·89 zł.
55% dochodu z akcji wynosi . . . . 5.876·31 zł.

Wydatki związane z prowadzeniem akcji Dni Przeciwgruźliczych (koszta administracyjne i % od sprzedanych znaczków) 498·80 zł.

udzielono dotąd subwencji:

1) Lwowsk. Twu Walki z Gruźlicą	840·— zł.		
2) Przychodni Akad.	1.500·— „		
3) T. O. Z-wi	371·70 „		
4) Twu Dębina	100·— „	2.811·70 zł.	
Komitet miejski pozostawił sobie do dalszego rozdziału		2.565·81 „	
łącznie		10.684·20 zł.	

Wojewódzki Komitet Dni Przeciwgruźliczych w bezpośredniem oparciu o Wydział Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego dokonał następującej sprzedaży znaczków:

1) Starostwo Grodzkie otrz. znaczk. 28.000, zwr. — gotówką 2.800 zł. w tem: Biura Starostwa rozsprzedały 11.405; Restauracje 5.510; Hotele 6.635; Kinoteatry 4.450.

2) Państ. Szpital powszechny . . .	otrzym.	10.000	zwróc.	—
3) Państw. Zakład dla umysł. chorych w Kulparkowie	„	10.000	„	—
4) Wydział Zdrowia Urz. Wojew. . .	„	4.743	„	—
5) Ambulat. Państw. Pom. lek. . .	„	2.400	„	—
6) Okr. Urząd Miar	„	2.000	„	—
7) Tymcz. Wydział Samorządowy . .	„	1.410	„	—

8) Sekretarjat Pana Wojewody . . .	otrzym.	1.000	zwróc.	451
9) Apteki Lwowskie	„	6.350	„	450
10) Apteki prowincjonalne	„	10.808	„	76
11) Firma Jawor	„	5.000	„	—
12) Firma Zajączek	„	1.800	„	—
13) Szkoła Żychiewiczowej	„	160	„	—
14) Kuratorjum	„	255	„	—
Razem znaczków . . .	otrzym.	83.926	zwróc.	1.664

Pozostało nierozdzielonych znaczków 2.074

Wynik finansowy akcji na terenie całego Województwa z wyłączeniem miasta Lwowa przedstawia się następująco:

Rozdzielono:	Pow. Komitetom 241.500 znaczków	Aptekom . . . 10.808 „	252.308 znaczków za 25.230·80 zł.
Sprzedano:	Pow. Komitety · 217.396 „	Apteki . . . . 10.045 „	227.441 znaczków za 22.744·10 zł.
Zwrócono:	Pow. Komitety . 24.104 „	Apteki . . . . 763 „	24.867 znaczków za 2.486·70 zł.

Wynik finansowy na terenie miasta Lwowa:

Rozdzielono:	Miejsk. Komit. 143.000 znaczków	Urzęd. Wojew. 73.118 „	216.118 znaczków za 21.611·80 zł.
Sprzedano:	Miejsk. Komit. 106.842 „	Urzęd. Wojew. 72.217 „	179.059 znaczków za 17.905·90 zł.
Zwrócono:	Miejsk. Komit. 36.158 „	Urzęd. Wojew. 901 „	37.059 znaczków za 3.705·90 zł.

Pozostało nierozdzielonych . . . . . 2.074 znaczków za 207·40 zł.

Całokształt akcji przedstawia się następująco:

Pobrano . . . . . 470.500 znaczków à 10 groszy
Sprzedano . . . . . 406.500 „ „ 10 „
Zwrócono . . . . 64.000 „ „ 10 „

W ten sposób uzyskano ze sprzedaży znaczków 40.650·— zł.
Z tego 20% dla P. Związku Przeciwgruźl. 8.130·— zł.
20% na leczenie bezrobotnych . . 8.130·— zł.
5% Wojew. Two Przeciwgruźl. . 2.032·50 zł.
55% własność Pow. Komitetów . 22.367·50 zł.

Kwota 8.130 zł. przeznaczona została na leczenie bezrobotnych gruźliczych w Hołosku i przekazana Wojewódzkiemu Twu Przeciwgruźliczemu.

Procentowo wynik akcji przedstawia się następująco:

Rok 1932/33	Rok 1933/34	Rok 1934/35
sprowadzono znaczk. za 26.080·— zł.	sprowadzono znaczk. za 40.000·— zł.	sprowadzono znaczk. za 47.050·— zł.
sprzedano za 21.023·60 zł.	sprzedano za 33.500·— zł.	sprzedano za 40.650·— zł.
stanowi 81·8%	stanowi 83·75%	stanowi 86·4%

Powiatów, które w roku bieżącym wyliczyły się w 100% było 17, w roku ubiegłym 15. Lepsze wyniki uzyskało 18 Komitetów, gorsze wyniki jak w roku ubiegłym miały Komitety w Jarosławiu, Łańcucie, Mościskach, Rudkach, Samborze, Sokalu, Tarnobrzegu.

Do najsłabszej akcji zaliczyć należy akcję w Kolbuszowej, Mościskach, Rudkach, Przeworsku; tylko w powiecie mościskim niepowodzenie wyniku finansowego można było sobie tłumaczyć brakiem lekarza powiatowago.

W zakończeniu należy zaznaczyć, że dobre wyniki pod względem finansowym poza Lwowem uzyskały Komitety w Drohobyczu (1.662 zł.), w Krośnie (2.039 zł.), w Lubaczowie (1.030 zł.), we Lwowie-powiat (1.320 zł.) i Sanoku (1.570 zł.) — przyczem poraz pierwszy w ciągu 4 lat ostatnich następujące powiaty zażądały do sprzedaży większej ilości znaczków: Dobromil, Drohobycz, Jaworów, Krosno, Lwów-powiat, Rawa Ruska, Turka (7 powiatów).

To zjawisko da się wytłumaczyć tem, że na skutek ogłoszenia konkursu przez Polski Związek Przeciwgruźliczy dla Powiatowych Komitetów, stanęły one do konkursu.

Według obliczeń Wojewódzkiego Komitetu zasługują na uwagę wyniki Komitetów:

1) Jaworów	676 zł.	309 zł.	— 118%	zwyżki w roku bieżącym
2) Lwów-pow.	1330 „	658 „	— 102%	„ „ „ „
3) Dobromil	757 „	508 „	— 49%	„ „ „ „
4) Bóbrka	845 „	630 „	— 38%	„ „ „ „
5) Krosno	2039 „	1531 „	— 33%	„ „ „ „

Zestawienie to uwidacznia, że wymienione Komitety dołożyły wszelkich starań, by uzyskać jak największy rezultat procentowy.

Sekretarz wykonawczy:	Skarbnik:	Przewodniczący:
Dr. Józef Wysocki m. p.	*Dr. Mordehaj Eljasz Bikeles* m. p.	*Dr. Wacław Majewski* m. p.

Komisja Rewizyjna:

Dr. Michał Salpeter m. p. *Pułk. Dr. Edward Miziura* m. p.

L. WĘGRZYNOWSKI

Sprawozdanie z działalności Lwowskiego Towarzystwa Walki z Gruźlicą za rok 1932 i 1933.

(Ciąg dalszy).

I. Lwowska Przychodnia i Poradnia Przeciwgruźlicza.

Lata sprawozdawcze 1932 i 1933 to lata powolnego zmniejszania pracy na terenie $^2/_5$ miasta, które pozostają nadal w naszej opiece. Fundusze, które możemy przeznaczyć na ten cel, kurczą się ciągle, sumy zaś, które możemy wydobyć od korzystających z naszych usług, z natury rzeczy stają się coraz skromniejsze. Obserwujemy niestety objaw bardzo znamienny: społeczeństwo zmęczone pogłębiającym się z dniem każdym kryzysem z jednej strony nie jest w stanie popierać nas finansowo — z drugiej strony nie chce się nawet leczyć.

Chorzy nasi rekrutują się z warstw bezrobotnych i zubożałych, czyto z inteligencji, czy też pracowników fizycznych, powodowani beznadziejnością swojego położenia nie mają częstokroć grosza na chleb codzienny, zaniedbują leczenie, nie kupują przepisanych im leków, popadają w apatję. Dużo wysiłków poświęcić trzeba, by namówić taką w beznadziejnej apatji pogrążoną rodzinę do wysiłku jawienia się u nas i wysłuchania rad udzielanych. Ilość potrzebujących naszej opieki i pomocy raczej się wzmaga, już chociażby z tego powodu, iż krąg ubezpieczonych w Kasie Chorych zmniejsza się z dniem każdym. Nie chcemy powtarzać w dalszym ciągu braków w arsenale walki z gruźlicą w mieście Lwowie. Brak funduszów na umieszczenie chorych, zarażających otoczenie, nieudzielanie tych funduszów przez samorząd miejski, do czego Bogiem a prawdą jest ten samorząd obowiązany, brak schronu dla niemowląt rodzin gruźliczych, brak funduszów na wspomaganie rodzin chorych. Stan ten nie zmienił się zupełnie od czasu ostatniego sprawozdania — owszem — pogorszył się.

Mimo wszystko wysiłki czynników współpracujących na terenie Lwowa w walce z gruźlicą nie ustają. Koordynacja wszystkich 5 Poradni daje doskonałe wyniki. Jedynym wyjątkiem w tym zgodnym zespole w latach sprawozdawczych to działalność Poradni i Przychodni Kasy Chorych, która stara się koniecznie skupić wszystkich chorych gruźliczych ubezpieczonych w swojej Poradni i nie oddaje tych chorych w 100 % poradniom terytorjalnym. Remonstrujemy przeciwko

temu ze względów zasadniczych, Kasa Chorych jednakże ze względów administracyjnych i biurokratyczno lekarskich swojego stanowiska dotąd nie zmieniła.

Istnieje jednakże nadzieja, że i ta instytucja zrozumie interes walki z gruźlicą, a nawet swój interes finansowy, znajdzie wyjście przełamujące względy administracyjne i tym podobne i odda terytorjalnych pacjentów.

Komitet Pomocy istniejący przy naszej Poradni funkcjonował nadal a działalność jego łącznie z Przychodnią i Poradnią w świadczeniach na rzecz chorych i ich rodzin cyfrowo przedstawia się następująco:

	w r. 1932	w r. 1933
Na leczenie i lekarstwo wydano	zł. 2586.76	zł. 4486.12
„ dożywianie	537.92	
„ pieniężną i inne	1159.85	4835.59
„ kolonje i półkolonje	112.30	351.30

Z wyżej wymienionych powodów zmuszeni byliśmy, dążąc do samowystarczalności zmniejszyć personel pracujący w Towarzystwie. I tak w r. 1932 i 1933 kierownictwo Poradni spoczywało nadal w ręku Dra Lesława Węgrzynowskiego. Lekarzami byli: drka Irena Piotrowska-Romerowa do 1. IX. 1932 i drka Felicja Hałacińska. W ciągu roku 1933 pracowali w Przychodni w charakterze praktykantów: dr Heftel, dr. Kociuba, dr. Scheuring i dr. Szozda.

Personal pielęgniarski, który w r. 1931 składał się z przełożonej i 2 pielęgniarek został w r. 1932 zredukowany do 2 sił pielęgniarskich a od 1. X. 1933 pozostała w Przychodni tylko 1 pielęgniarka dyplomowana p. Aleksandra Dąmbska i 1 praktykantka.

Jest rzeczą zrozumiałą, że jakość pracy wobec używania praktykantek zamiast sił kwalifikowanych musi stawać się mniej wartościową, z drugiej jednak strony przez przyjmowanie praktykantek tworzymy zastęp wypróbowanych kandydatek do szkół pielęgniarskich.

Przychodnia nasza pozostaje nadal w budynku Polikliniki Powszechnej i z końcem roku 1933 wchodzi w skład utworzonego przez Poliklinikę Ośrodka Zdrowia. Za wspólną inicjatywą Dyrekcji Polikliniki i naszą powstają z końcem 1933 r. jeszcze dwie dalsze poradnie i przychodnie, a to: Przychodnia i Poradnia Przeciwweneryczna pod kierownictwem Dra Michała Salpetera, ordynatora Polikliniki i Przychodnia i Poradnia Przeciwjaglicza pod kierownictwem Prym. dra Ziona. Służbę poradniarską i pielęgniarską wewnętrzną obu tych poradni obejmują pielęgniarki naszej poradni. W roku przyszłym powstaną jeszcze przychodnia przeciwreumatyczna i eugeniczna, zwiększając w ten sposób ilość działów, które obejmie przyszły ośrodek zdrowia, przeznaczony dla śródmieścia.

Cyfrowe sprawozdanie z działalności Przychodni za rok 1932/3.

	r. 1932	r. 1933
W ciągu roku sprawozdawczego Przychodnia czynną była dni	275	293
Ogólna liczba chorych	5.168	2.760
W tem mężczyzn	2.014	1.009
kobiet	2.391	1.210
dzieci	763	541
chorych z gruźlicą	1.999	1.304
Liczba udzielonych porad	6.781	4.478
„ prześwietleń Roentgena	1.426	1.335
„ badań plwocin	364	196
„ dopełnień odm	472	552
„ punkcyj		11
Odwiedzin domowych	1.572	1.143
Umieszczono chorych w sanatorjach	546	541
„ „ w szpitalach	22	39
„ dzieci na kolonjach	77	98
Wygłoszono odczytów	11	9
Liczba słuchaczy około	1.840	1.900
Ilość wyszkolonych pielęgniarek	2	1

W roku 1932 jedna pielęgniarka zajęta 2 dni w tygodniu w Przychodni w Dublanach.

Wykaz darów i subwencji za rok 1933

dla Przychodni T-wa Walki z Gruźlicą.

Ministerstwo Opieki Społ.		2.250·—
Magistrat	1.000·—	
na leczenie bezrobotnych . . .	333·33	1.333·33
Komitet Miesiąca Przeciwgr. . . .		1.308·—
razem		4.891·33

Zamknięcie rachunkowe za rok 1932
Przychodni i Poradni.

Dochody:

1. Władki pacjentów		Zł.	2.988·45
2. „ członkowskie		„	1.835·40
3. Roentgeny		„	5.195·98
4. Odmy i zabiegi		„	14.624·62
5. Miesiąc przeciwgruźliczy		„	1.049·36
6. Różne subwencje:			
Min. Op. Sp.	800·—		
Magistrat m. Lwowa	800·—		
Dary wg. spisu	597·98	„	2.197·98
7. Licencje		„	1.555·—
8. Druki i broszury, znaczki T-wa		„	1.359·14
Niedobór Przychodni za r. 1932		„	4.293·35
Razem		Zł.	35.099·28

Wydatki:

1. Przybory biurowe	Zł.	208·83
2. Porto, telefony	„	554·10
3. Pranie, porządki	„	412·30
4. Światło, opał, woda	„	2.084·98
5. Płace	„	25.695·14
6. Różne wydatki	„	1.896·17
7. Niedobór Przychodni w Dublanach	„	113·45
8. Laboratorjum	„	720·64
9. Świadczenia społeczne	„	3.413·67
Razem	Zł.	35.099·28

Preliminarz budżetowy Przychodni T-wa Walki z Gruźlicą we Lwowie na r. 1933.

Wydatki:

1.	Płace	Zł.	18.275·48
2.	Świadczenia społeczne .	„	1.620·—
3.	Opał, światło . . .	„	2.000·—
4.	Porządki, pranie . .	„	400·—
5.	Porto, telefony, depesze .	„	500·—
6.	Przybory biurowe . .	„	210·—
7.	Laboratorjum . . .	„	650·—
8.	Różne wydatki . .	„	900·—
		Zł.	24.555·48

Dochody:

1.	Wkładki pacjentów . .	Zł.	1.500·—
2.	„ członkowskie .	„	1.500·—
3.	Roentgeny i lampa kwarc.	„	3.600·—
4.	Odmy, analizy i injekcje .	„	12.000·—
5.	Znaczki, broszury imprezy	„	1.500·—
6.	Dary	„	500·—
		Zł.	20.600·—

Niedobór Zł. 3.955·48.

Zamknięcie rachunkowe Przychodni i Poradni za rok 1933.

Dochody:

Wkładki członk. pacjentów . .			Zł. 2.395·10
Wkładki członk.			„ 1.183·65
Roentgeny i kwarcówki . . .			„ 2.548·09
Odmy, badania, injekcje, analizy .			„ 11.868·91
Znaczki T-wa, broszury i imprezy .		Zł. 4.677·34	
mniej kalend. i broszury	Zł. 2.302·70		
„ % od zbier. anons.	„ 329·40		
„ zwrot znacz. 13100 pow. Koło	„ 131·—	„ 2.763.10	„ 1.914·24
Miesiąc Przeciwgruźliczy . .			„ 1.803·89
Subwencje			„ 3.250·—
Różne:			
Koło pielęgniarek, za lokal (posiedz.)		Zł. 30·—	
za sprzedaż aparatów do odmy .		„ 189·45	
Drobny dar		„ 2·20	„ 221·65
			„ 25.185·53

Wydatki:

Płace		Zł. 16.389·56
Świadczenia społeczne . .		„ 1.427·07
Porto, telefony, telegraf . .		„ 542·30
Przybory biurowe . . .		„ 174·32
Laboratorjum		„ 505·66
Porządki i pranie bielizny .		„ 537·37
Światło i opał		„ 1.454·36
Różne:		
remonty i inne różne naprawy .	Zł. 2.740·27	
tramwaje	„ 419·95	
filmy, igły do inj., apar. odmy .	„ 442·81	
noworoczne i gwiazdka dla dzieci	„ 25·50	
półka biblj. i pieczątki . .	„ 54.04	„ 3.682·57
		„ 24.713·21
nadwyżka	Zł. 472·32	

Preliminarz budżetowy Przychodni na rok 1934.

Dochody:

Wkładki		Zł.	2·000·—
„ członków . . .		„	1·200·—
Rtgeny i kwarcówki . . .		„	2.100·—
Odmy: Ubezp. Społeczne . .	Zł. 6.000·—		
inni:	„ 4.000·—	„	10.000·—
Znaczki, broszury, papiery .		„	1·500·—
Dni przeciwgruźlicze . . .		„	1.500·—
Inne		„	700·—
		Zł.	19.000·—

Niedobór Zł. 2.700·—

Wydatki:

Płace . . . , ...	Zł.	16·500·—
Świadczenie społeczne	„	1.200·—
Porto, telef., telegr.	„	500·—
Przybory biurowe	„	150·—
Światło, opał	„	1·400·—
Laboratorjum	„	450·—
Porządki, reperacje	„	500·—
Wydawnictwa, broszury	„	500·—
Inne	„	500·—
	Zł.	21.700·—

II. Lecznica w Hołosku.

Lata sprawozdawcze 1932 i 1833, stanowią dalszy etap walki z niedomaganiami i brakami, jakie wykazuje Lecznica w Hołosku. W ciężkich warunkach pracy nad rozwojem Lecznicy zdobyto wielkim wysiłkiem pracy rąk bezrobotnych drogę, prowadzącą przez las do górnej polany. Ofiarności i dobrym chęciom p. Starosty Eckhardta, który kosztem Wydziału Samorządowego wyposażył drogę w kamień (300 m³), oraz niestrudzonej pracy p. Inż. Feczki zawdzięcza Lecznica przepiękny łuk biegnący wśród niebotycznych sosen i ciemnej zieleni lasu, okolony ławeczkami dającemi wypoczynek strudzonym chorym w czasie spaceru. Fundusz Bezrobocia dzięki poparciu p. Naczelnika Szkodzińskiego udzielił subwencji w kwocie zł. 12.000·— na wykończenie tego dzieła. Długi czas trwała praca, aż w r. 1933 doczekała się wykończenia.

W trudnych warunkach pracy, tak jak z jednej strony — przez wykończenie drogi leśnej zyskała Lecznica — tak inne braki stają się coraz to bardziej aktualne. Wymieniamy tu: brak odpowiedniej kanalizacji, oraz aparatu Roentgena. Sprawy te winny doczekać się szybkiej realizacji, do której Zarząd Lecznicy zdąża wytrwale.

Opieka lekarska, oraz kierownictwo administracyjne spoczywało w ręknch Dra Lesława Węgrzynowskiego, Dyrektora i Prymarjusza Funkcje zastępcy Dyrektora pełniła pierwsza asystentka drka Marja Krasowska. Pomocnymi jej byli: asystenci dr. Pieniążek oraz dr. Ptaszek.

Ponadto okresowo pracowali dr. Sambura, dr. Szpunar, dr. Niżankiewiczówna, dr. Kociuba, dr. Borysiewicz i dr. Rychlik. Lekarze ci byli przydzieleni do Lecznicy w charakterze praktykantów, już to przez Szpital Powszechny we Lwowie, już to przez Szpital Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie. Personel pielęgniarski składał się: z przełożonej S. Dewiczówny, oraz Siόstr: Masiukówny, Świątek, Dąbrowskiej.

Zarząd Lecznicy spoczywał w ręku Stanisława Cybulskiego. Buchalterję prowadził p. Roman Baczyński przy pomocy p. Pankiewiczówny Marji. Stroną gospodarczą Lecznicy zajmowała się p. Jadwiga Smereczanka. Ilość łóżek w Lecznicy letnią porą wynosiła 150, a zimową 98.

Ruch chorych w Lecznicy w Hołosku w r. 1932.

Ilość chorych leczonych w Lecznicy . . 503 w tem powtórnie 59, razem 562.

przeciętnie stan chorych dziennie 56.8
„ pobyt chorego . . . . 37 dni
1 dzień żywienia na głowę licząc produkt surowy . . 1.87 zł.
Ilość chorych 503
kobiet 242
mężczyzn 240
dzieci 21
Mieszkańców miasta Lwowa było 160
Z poza Lwowa „ 343
Leczono na koszt Kasy chorych miasta Lwowa . . 13
„ „ „ „ powiatowych 103
Pozostało chorych na rok 1933 35

ZESTAWIENIE

pacjentów, którzy przebywali w Lecznicy w r. 1933.

Prywatni	Magistrat		Dyr. Kolei	Urząd Wojew.	Ubezp. Społ.		Woj. Two Przeciwgr.	Bezpłatni i inne
	Wydz. IV	Wydz VII			Lwów	powiat		
196·—	14·—	7·—	26·—	73·—	143·—	92·—	39·—	11·—

Ogólna suma . . . . 601·—

Pacjenci według stanu zatrudnienia.

		Rok 1932	Rok 1933
Urzędnik	M	34	37
„	K	25	23
Rzemieślnik	M	75	75
„	K	17	18
Rolnik	M	19	27
„	K	16	28
Nauczyciel	M	6	12
„	K	31	22
Służba	M	26	32
„	K	16	43
Młodzież szkol.	M	16	19
„ „	K	17	19
Wolne zawody	M	48	33
„ „	K	10	11
Różne	M	13	24
„	K	98	91
Dzieci	M	22	22
Bez zajęcia	M	8	1
„ „	K	6	8
		503	545
	przybyło powtórnie	59	56
		562	601

Zabiegi wykonane w Lecznicy

	Rok 1932	Rok 1933
Zastrzyki dożylne . . .	2035	1815
Założono odmy . . .	57	58
Dopełniono odmy . . .	530	736
Oleothorax	68	68

Ilość dni leczenia, żywienia
w Lecznicy w Hołosku Wielkiem.

Rok 1932	Ilość dni leczenia i żywienia pacjentów	Ilość dni żywienia person.	RAZEM dni żywienia
Styczeń	1.457	1.019	2.476
Luty	1.359	973	2.332
Marzec	1.568	1.051	2.619
Kwiecień	1.781	986	2.767
Maj	1.619	932	2.551
Czerwiec	1.779	931	2.710
Lipiec	2.222	958	3.180
Sierpień	2.058	997	3.055
Wrzesień	2.103	1.018	3.121
Październik	1.753	980	2.733
Listopad	1.438	891	2.329
Grudzień	1.625	870	2.495
	20.762	11.606	32.368

Rok 1933	Dni leczenia i żywienia pacjentów	Dni żywienia personalu	Razem żywienie i leczenie
Styczeń 1933 r.	1.844	874	2.718
Luty „	1.844	812	2.656
Marzec „	2.338	964	3.302
Kwiecień „	2.466	984	3.450
Maj „	2.763	1.079	3.842
Czerwiec „	2.455	1.038	3.493
Lipiec „	3.005	1.075	4.080
Sierpień „	2.858	1.077	3.935
Wrzesień „	1.741	1.040	2.781
Październik „	1.295	929	2.224
Listopad „	1.202	822	2·024
Grudzień „	1.117	784	1.901
razem	24.928	11.478	36.406

Inwestycje w r. 1932.

Budowa magazynu	Zł.	4.416·25
„ dezynfektora	„	2.734·70
Przeróbka częściowa pawilonu „Zakopane" . .	„	3.847·58
Ogrodzenie	„	345·84
	Zł.	11.344·37

Uzupełnienie inwentarza Zł. 1.912·14

W roku 1933

żadnych inwestycyjnych robót nie wykonano prócz niezbędnych konserwacyj, wydano na ten cel kwotę Zł. 1.802·74.

Dary i subwencje Lecznicy w roku 1932 w Hołosku.

Dary:

Od osób prywatnych . . .	Zł.	373·80		
Z. z Gluzińskich Węgrzynowska .	„	10.000·—	„	10.373·80

Ku uczczeniu pamięci ś. p. dra L. Głuzińskiego.

Subwencje:

Min. Departament Służby Zdrowia .	Zł.	14.000·—		
Magistrat m. Lwowa . . .	„	12.000·—	„	26.000·—

Instytucje:

M. K. K. O. we Lwowie . .	Zł.	5.000·—		
Gal. K. O. „ „ . . .	„	1.000·—		
„Polmin"	„	1.500·—		
Browary Lwowskie	„	150·—		
Polski Związ. Przeciwgruźliczy . .	„	2.700·—	„	10.350·—
			Zł.	46.723·80

WYKAZ DARÓW I SUBWENCYJ
za rok 1933

dla Lecznicy w Hołosku.

Ministerstwo Opieki Społ.		3.000·—
Magistrat		6.450·09
Instytucje:		
M. K. K. O.	1.000·—	
„Polmin“	300·—	
Bank Hipoteczny	5·—	
„ Cukrownictwa	30·—	1.335·—
Dary:		
„Polpap“	20·03	
p. Sawicka	20·—	
N. N.	1·—	
Dr. L. Ptaszek	100·—	
Księg. „Ruch“	20·—	
p. Sokołowski	52·—	
Admin. Lekarza	15·—	
Leki i dary	202·30	430·33
razem		11.215·42

OBLICZENIE KOSZTÓW WŁASNYCH
utrzymania jednego pacjenta Lecznicy w Hołosku za rok 1932 — 1933.

	Rok 1932	Rok 1933
Dni żywienia i leczenia pacjenta	20762	24928
„ „ personalu i robotn.	11606	11478
	32368	36406
Koszta żywienia 1-osobodniówki	1·87	1·838

Żywienie jednego pacjenta .		2.964		2.72
Płace	2.431		1.927	
Świadczenia Społeczne . .	0.247		0.192	
Porto, telefon	0.053		0.02	
Przybory biurowe . . .	0.044		0.02	
Porządki i drobne naprawy .	0.056		0.074	
Stemple, blankiety . . .	0.081		0.05	
Gospodarcze	0.177		0.169	
Konserwacja	0.223		0.072	
Różne	0.192	3.504		2.524
Lekarstwa i zabiegi . .		0.537		
Światło, opał		0.972		0.846
Komunikacja		0.429		0.242
		8.406		6.332
Amortyzacja		1.324		1.127
		9.730		7.459
Koszta protestu, skargi i t. p.		0.158		0.065
Odsetki		2.121		1.287
		12.009		8.811

Ilość dni leczonych	562	601
Dni leczenia	20762	24928
Przeciętny stan chorych . . .	56·8 dziennie	68·—
Przeciętny pobyt chorego . . .	37·—	41·4

Preliminarz budżetowy na rok 1933.

LECZNICA W HOŁOSKU.

Wydatki:

Płace		Zł. 46.547·76
Świadczenia społeczne		„ 4.341·82
Zywienie 21.000 dni pacj.		
10.585 „ person.		
31.585 à 1·70		„ 53.694·50
Światło		„ 4.764·—
Opał		„ 17·120·—
Komunikacja		„ 6.000·—
Leki i przybory apteczne		„ 10.500·—
Różne wydatki: porto, depesze, telegr.	Zł. 1.200·—	
przybory, druki, księgi	„ 1.000·—	
porządki i drobne napr.	„ 2.200·—	
stemple, protesty i koszta sądowe	„ 4.500·—	
różne inne	„ 5.000·—	„ 13.900.—
Konserwacja budynków	„ 4.000·—	
konieczne remonty bud.	„ 4.000·—	„ 8.000·—
Uzupełnienie inwentarza ruchomego		„ 2.000·—
Odsetki hipoteczne	„ 18.750·—	
inne	„ 22.000·—	„ 40.750·—
		Zł. 207.618·08

Dochody:

1.500 dni à 11·— zł.	Zł. 16.500·—	
6.000 „ „ 9·— „	„ 54.000·—	
9.000 „ „ 5·60 „	„ 50.400·—	
4.500 „ „ 7·— „	„ 31.500·—	Zł. 152.400·—
Apteka i zabiegi		„ 10.500·—
Różne zwroty		„ 3.000·—
Zwroty personalu		„ 5.160·—
		Zł. 171.060·—

Niedobór 36.558·08.

Na pokrycie którego spodziewamy się subwencji z Magistratu m. Lwowa i Min. Op. Społ.

Projekt preliminarza budżetowego Lecznicy za rok 1934.

Zywienie: pacjenci 21.000 dni leczenia		Zł. 21.000·—	
personel 9.000 „ „		„ 9.500·—	Zł. 51.850·—
Opał . .	Zł. 16.000·—		
Światło . .	„ 2.000·—		„ 18.000·—
Lekarstwo i zabiegi 0.425 x 21.000 .			„ 9.000·—
Administracja: płace wyższego personelu			„ 44.040·—
Świadczenia społeczne:			„ 3.600·—
Porto, depesze, telegr. . . .		„ 700·—	
Przybory, druki, księgi . . .		„ 800·—	
Naprawki i porządki		„ 1.000·—	
Stemple, weksle, protest. . . .		„ 3.000·—	
Różne:			
Utrzym. koni .	Zł. 1.400·—		
Ogród . .	„ 900·—		
Gospodarcze .	„ 800·—		
Podróże . .	„ 500·—		
Inne . . .	„ 400·—	„ 4.000·—	„ 9.500·—
Komunikacja			„ 6.000·—
Konserwacja			„ 3.000·—
Odsetki: zwykłe	Zł. 14.000·—		
hipotecz.	„ 18.750·—		„ 32.750·—
			Zł. 177.740·—
		Amortyzacja	„ 27.500·—
		Razem	Zł. 205.240·—

Dochody:

Leczenie:	Ubezpieczalnie Społeczne	4.000 dni	po Zł. 6·—	Zł. 24.000·—
	Dyrekcja Koleji Państw.	5.500 „	„ „ 7·50	„ 26.250·—
	Województwa	2.600 „	„ „ 8·50	„ 22.100·—
	Samorządy i ubodzy	1.200 „	„ „ 5·60	„ 6.720·—
	Two Wojew. i inne Twa Społeczne	1.500 „	„ „ 5·60	„ 8.400·—
	Prywatni	5.200 „	„ „ 9·50	„ 49.400·—
	„	3.000 „	„ „ 8·—	„ 24.000·—
	Personel zwroty			„ 6.000·—
	Zabiegi i leki			„ 9.000·—
	Różne			„ 2.000·—
			Razem	Zł. 177.870·—

Niedobór Zł. 27·370·—

Sprawy finansowe.

Rok 1932 po przeprowadzonej reorganizacji, przebadaniu każdego działu pracy, wysiłku i usprawnieniu gospodarki, w celu korzystnego wpłynięcia na finanse Towarzystwa — nie dał się pokryć w wydatkach z dochodów Towarzystwa, a to tak w Przychodni, jak i w Lecznicy. Niedobór Przychodni wynosił zł. 4.293·35 — Lecznicy zaś zł. 15.847·19.

Przyczyną braku możliwości zrównoważenia wydatków budżetowych, jest spadek frekwencji leczących się tak osób prywatnych, jak i korzystających z pomocy państwowej funkcjonarjuszy państwowych, dalej kurczenie się pozycyj budżetowych Samorządu przeznaczonych na pomoc leczniczą ubogich i bezrobotnych, ograniczanie świadczeń ubezpieczonych w Kasach Chorych. Spadek ilości dni leczenia w r. 1932 w stosunku do roku 1931 wynosił 5.900·—. Również i przeciętna opłat na jednego chorego spadła, gdyż Zarząd wobec istniejącej słabej siły płatniczej leczących się idzie jak najdalej niezamożnym na rękę, udziela ulg (w r. 1932 na zł. 5.129·15). I tak przeciętna opłat w roku 1931 wynosiła 10.89 na jednego pacjenta, zaś w roku 1932 zł. 8·12, a zatem obniżyła się o zł. 2·77 na jednego pacjenta.

Gdy koszta stałe tylko do pewnych granic dają się skompremować — spadek dni leczenia podwyższył przeciętny ogólny koszt na jednego chorego, zaś spadek przeciętnej opłaty uiszczony przez chorych obniżył wynik dochodów w Lecznicy. Towarzystwo mimo ciężkich warunków finansowych starało się spłacać uciążliwe, a raczej rygorystyczne długi, jak akcepty własne i prowadzić politykę, aby nawet kosztem innych kredytów obniżać stale stan akceptów. Akcepty nasze w stosunku do roku 1931 zł. 149.538·51 spadły na dzień 31. XII. 1932 na kwotę 136.280·75 zł. t. j. zmniejszył się stan o zł. 13.257·76.

Odsetki z powodu braku gotówki, oraz dawnych zobowiązań obciążają znacznie finanse i wynik bilansowy Towarzystwa, dlatego też i tu stara się Towarzystwo poza odsetkami hipotecznemi i bankowemi, których stopa jest mniejsza, wymijać inne kredyty, od których procenty prawem dozwolone są znacznie wyższe. Z inwestycyj wykonano koniecznie, a mianowicie: zaczęto budowę magazynu w. 1931 na inwentarz, który nie miał należytego pomieszczenia dokończono łącznym kosztem zł. 4.416·25, budowę dezynfektora zł. 2.734·70, przeróbką pawilonu „im. Janiszewskiego“ kosztem zł. 3. 847·58.

W pawilonie tym przez przeróbkę uzyskaliśmy powiększenie ilości łóżek o 7, większe światło w salach chorych, jak również przeróbka ta przyczyniła się także do lepszego wyglądu zewnętrznego i wewnętrznego pawilonu. Nakoniec ogrodzono częściowo t. j. od drogi obszar należący do Lecznicy kosztem zł. 345·84.

Na uzupełnienie inwentarza wydano zł. 1.912·14.

Przychodnia rok sprawozdawczy zamknęła niedoborem zł. 4.292·35. Subwencje, jak wynika z zestawienia dochodów i wydatków były nieznaczne, a tak z Rządu jak i Samorządu, dary prywatne również bardzo spadły. Gdy się zważy, że Przychodnia obsługuje znaczną część miasta, nietylko w Przychodni i Poradni, ale także pracuje w terenie przez wywiady pielęgniarek — pomoc odnośnych czynników jest bardzo mała. To też Towarzystwo dla zrównoważenia budżetu przystąpiło do

dalszych redukcji we wszystkich działach, co oczywiście musi mieć wpływ na ograniczenie rozległości zadań, które ciążą na tym dziale pracy.

Gdy przystąpimy do przeglądu roku 1933 stwierdzamy, że rok ten okazał się bardzo korzystnym tak w naszej Lecznicy, jak i Przychodni i Poradni. Niedobór ogólny Towarzystwa wynosił zł. 3.467·28. Dla Przychodni uzyskaliśmy subwencję 200 zł. miesięcznie na pielęgniarkę. W Lecznicy — w roku tym — pomoc Rządu i Samorządu była znacznie mniejsza niż w poprzednim roku sprawozdawczym. Otrzymaliśmy bowiem z Ministerstwa Opieki Społecznej 3.000·— zł., z Gminy m. Lwowa 6.450·09 zł. Wpływ na dochody miał wzrost frekwencji chorych. Ilość dni leczenia w Lecznicy wynosiła 24.928, a więc o 4.166 więcej niż rok 1932. Znaczniejszy przydział pacjentów otrzymaliśmy z Kasy Chorych we Lwowie po uprzednio zawartej umowie. I w tym roku nacisk położyliśmy na spłatę naszych zobowiązań, szczególnie wekslowych.

Trochę ruchliwszy rok i przypływ gotówki pozwolił nam w dalszym ciągu zmniejszyć nasz stan akceptów o zł. 27.351·25, tak, że wynosił on per 31. XII. 1933 zł. 108.929·50.

Koszt na jednego chorego, który w roku 1932 wynosił wraz z amortyzacją i procentami zł. 12·— spadł w roku 1933 do zł. 8·81.

W porównaniu z rokiem 1932 rzuca się w oczy wielki wpływ frekwencji pacjentów na kalkulację i wynik. Niestety objawem stałym staje się słabe obłożenie łóżek (50$^0/_0$) co bardzo ujemnie wpływa, tak na wyniki finansowe, jak i normalne wykorzystanie pracy.

Inwestycyj w roku sprawozdawczym żadnych nie poczyniono, a ograniczono się do najniezbędniejszych konserwacji i wydano na ten cel kwotę zł. 1.802·74.

Doniosłem zdarzeniem w naszej Lecznicy w roku sprawozdawczym było zlikwidowanie własnej elektrowni i przyłączenie w październiku 1933 sieci do Elektrowni we Lwowie. Światło dostarczane przez Zakład Elektrowni Okręgowej obniży koszt światła i pompowanie wody ponad 50$^0/_0$.

Poza korzyścią finansową zyskała Lecznica ogromne pod względem higjenicznym i ruchu światła, a mianowicie niema wahań napięcia światła, co przy własnej elektrowni zdarzało się bardzo często, jak również unika się zanieczyszczenia powietrza z wydmuchów motoru. W łączności z wprowadzeniem prądu z miasta zostaje załatwiona paląca kwestja instalacji Roentgena w Lecznicy.

Dalsza kompresja budżetów rządowych, samorządowych jak i znaczne ograniczenie świadczeń społecznych przez Kasy Chorych, oraz dalsze zubożenie społeczeństwa napawa nas troską o rok następny. Zarząd Towarzystwa będzie zatem zmuszony przedsięwziąć dalsze rewizje budżetu i ścisnąć go do granic możliwych.

BILANS ZAMKNIĘCIA

	Zł.	Zł.
Kasa Lecznicy	138·60	
„ Twa	192·90	331·50
Zapasy spluw. przyb. i wody mat.	7.598·25	
„ lekarstw	505·76	
„ żywności	492·48	8.596·49
Inwentarz żywy		613·—
Dłużnicy:		
1. Pacjenci	96.861·97	
2. Dostawcy	488·46	
3. Korespondenci	11.774·79	
4. Bieżący personal	196·46	109.321·68
Banki		322·46
Ruchomości	84.522·14	
amortyzacje	10.201·14	74.321·—
Nieruchomości	529.169·67	
amortyzacje	17.295·67	511.874·—
Niedobór Przychodni	4.293·35	
„ Lecznicy	15.874·19	20.167·54
		725.547·67

RACHUNEK DOCHODÓW

	Zł.	Zł.
1. **Koszta administracyjne**		69.557·83
2. **Komunikacja**		7.120·92
3. **Opał, światło, woda**		20.197·07
4. **Odsetki**		44.047·05
5. **Ulgi pacjentom**		5.129·15
6. **Żywienie**		60·546·57
7. **Amortyzacja ruchomości**	10.201·14	
„ **nieruchomości**	17.295·67	27.496·81
Niedobór przychodni		4.293·35
		238.388·75

Dyr. Dr. Lesław Węgrzynowski

Z DNIA 31 GRUDNIA 1932.

	Zł.	Zł.
Akcepty		136.280·75
Wierzyciele:		
1. Pacjenci	1.505·27	
2. Dostawcy	42.398·88	
3. Korespondenci	119.694·33	
4. Bieżący personalu	26.125·93	189.724·41
Pożyczka hipoteczna		250.000·—
Fundusz Kaplicy		2.574·85
Fundusz Twa		146.967·66
		725.547·67

I WYDATKÓW za rok 1932.

	Zł.	Zł.
Opłata pacjentów		168.609·27
Nadwyżka z przyborów aptecz. i zabieg.		2.857·06
Nadwyżka z inwentarza żywego		31·08
Subwencje i dary		46.723·80
Niedobór Przychodni	4.293·35	
„ **Lecznicy**	15.874·19	20.167·54
		238.388·75

Komisja rewizyjna
K. Kruzenstern
J. K. Pfau Dr. Pohorecki

Buchalter T-wa
Roman Baczyński

BILANS ZAMKNIĘCIA

Stan czynny

	Zł.	Zł.
I. **Kasa** Lecznicy	888·87	
„ Twa	1.155·86	2.044·73
II. **Banki** P. K. O.		17·88
III. **Zapasy** Żywność	1.355·60	
Apteki	7.724·61	9.080·21
IV. **Inwentarz** Żywy		531·—
V. **Dłużnicy:**		
Pacjenci	94.986·94	
Dostawcy	1.274·26	
Korespondenci	15.003·11	
Bież. Pers.	402·90	111.667·21
VI. **Ruchomości**	80·227·44	
Amortyzacja	10.801·44	69.426·—
VII. **Nieruchomości**	513.374·—	
Amortyzacja	17.295·—	496.079·—
		688.846·03

RACHUNKI DOCHODÓW

	Zł.	Zł.
	65.033·84	
1. Koszta administracyjne	1.382·55	63.651·29
2. Komunikacja		6.045·07
3. Światło, woda, opał		21.106·58
4. Odsetki		32.089·01
5. Ulgi udzielone pacjentom		16.957·11
6. Żywienie		66.933·92
7. Amortyzacja ruchomości	10.801·45	
„	17.295·—	28.096·44
		234.879·42

Prezes — *Franciszek Irzyk* m. p.

Dyrektor — *Dr. Lesław Węgrzynowski*

Z DNIA 31 GRUDNIA 1933 r.

Stan bierny

	Zł.	Zł.
I. **Akcepty**		108.929·50
II. **Wierzyciele:**		
Pacjenci	1.557·30	
Dostawcy	37.792·35	
Korespodenci	130.875·85	
Bież. pers.	33.744·64	203.970·14
III. **Pożycz.** hipoteczna		250.000·—
IV. **Fundusz kaplicy**		2.613·55
„ T-wa	126.800·12	
Niedobór	3.467·28	123.332·84
		688.846·03

I WYDATKÓW za rok 1933.

	Zł.	Zł.
1. Opłaty pacjentów		208.130·13
2. Nadwyż. z przych. aptek. i zabieg.		1.200·26
3. „ z inwent. żywego		1.189·23
4. Zwrot person. ~~żywego~~		6.682·—
5. Subwencje i dary		11.215·42
6. Nadwyżka z przychodni		472·32
7. Uzyskane różnice kursów przy akc. dolar.		2.522·78
8. Niedobór		3.467·28
		234.879·42

Komisja rewizyjna
Karol Kruzenstern
Dyr. Dr. Pohorecki, J. K. Pfau

Buchalter T-wa
Roman Baczyński

Protokół z posiedzenia Komisji szkontrującej T. W. z Gruźlicą odbytego dnia 14-go maja 1933 w Hołosku.

W dniu 14 maja br. przeprowadzono rewizję ksiąg Twa i bilansu za rok 1932 sporządzonego na podstawie ksiąg. Komisja rewizyjna stwierdziła zgodność poszczególnych pozycyj bilansu, a więc aktywów i pasywów, oraz strat i zysków z odnośnemi pozycjami książkowemi. Książki prowadzone są jak w roku ubiegłym we wzorowym porządku i tak szczegółowo, że np. w Hołosku wyliczany jest codzienny koszt utrzymania jednego stołownika w przecięciu, co daje możność stałej kontroli tego kosztu.

Rachunkowość Hołoska i Przychodni we Lwowie prowadzona jest wyłącznie; z kategornika Przychodni można się jednak przekonać o jej obrotach.

Stwierdzono że:

I.	Suma obrotów za rok 1932 bilansu surowego wynosi		2,360.955·15 zł.
	Suma sald		940.880·74 „
II.	Bilans czysty wykazuje na rok 1932 w aktywach		705.380·13 „
	w pasywach		725.547·67 „
	zatem niedobór ogólny		20.167·54 zł.
W tem	niedobór Hołoska . .	15.874·19	
	Przychodni . .	4.293·35	20.167·54 „

o tyle więc zmniejszył się majątek Towarzystwa i wynosi obecnie 126.800·12 złotych.

Komisja znalazła zupełną zgodność z aktami buchalteryjnemi i stwierdziła zgodność prowadzenia ksiąg Twa z wymogami handlowemi. Na podstawie powyższego zbadania ksiąg Komisja sformułowała następujące uwagi:

1. Stwierdza się i podnosi wzorowe prowadzenie całej buchalterji.

2. Rok 1932 był bezwątpienia najcięższym finansowo dla Twa. Dni leczenia bylo 20762 czyli o 5900 mniej jak w roku 1931. Przeciętny koszt utrzymania chorego spadł wprawdzie z 2·29 (rok 1931) na 1·87, ponieważ jednak i przeciętna opłata spadła z 10·89 dziennie na 8·12, nic zatem dziwnego, że od chorych wpłynęło o 115.000 zł. mniej jak w r. 31 i stąd powstał niedobór Lecznicy. Gdyby jednak nie obsługa długów, która pochłonęła ca. 14.000 zł. wyniósłby czysty zysk ca 24.000 zł. czyli prawie 4,5% od przyjętej wartości nieruchomości i inwentarzy łącznie w kwocie 585·000 zł.

Wobec jednak tego stanu, nie były może wskazane przeprowadzone w r. 1932 inwestycje, a to na budowę magazynu kosztem 4416 zł. i dobudowa przy pawilonie 3847 zł.

Chociaż rok 1933 wykazuje wzmożoną znowu frekwencję — to jednak najdalej posunięta oszczędność i ostrożność w wydatkowaniu jest w dalszym ciągu wskazaną.

Komisja rewizyjna wnosi:

Walne Zgromadzenie zatwierdza zamknięcie rachunków za rok 1932 i udziela Zarządowi na rok 1932 absolutorjum.

Lwów, dnia 14-go maja 1933 r. *Karol Kruzenstern*

Protokół posiedzenia komisji szkontrującej Twa Walki z Gruźlicą odbytego dnia 10 maja 1934 r. w Hołosku.

Dnia 10 maja br. przeprowadzono rewizję ksiąg Twa i bilansu za r. 1933, sporządzonego na podstawie tych ksiąg. Komisja Rewizyjna stwierdziła zgodność powyższych pozycyj bilansu, a więc aktywów i pasywów, oraz strat i zysków z odnośnemi pozycjami książkowemi. Książki prowadzone są, jak od szeregu lat ostatnich we wzorowym porządku i bardzo szczegółowo.

Stwierdzono, że:

I. Suma obrotów za r. 1933 bilansu surowego wynosi		Zł 2,101.423·54
„ sald		915.312·19
II. Bilans czysty wykazuje za r. 1933 w aktywach		688.846·03
„ w pasywach		692.313·31
zatem niedobór ogólny		3.467·28
w tem niedobór Hołoska	3.939·60	
Nadwyżka Przychodni	472·32	
czyli niedobów	3.467·28	

o tyle więc zmniejszył się majątek Towarzystwa i wynosi obecnie 123.332·84. Komisja znalazła zupełną zgodność pozycyj książkowych z aktami buchalteryjnymi i stwierdziła zgodność prowadzenia ksiąg Twa, z wymogami handlowemi. Na podstawie powyższego zbadania ksiąg komisja sformułowała następujące uwagi:

1. Stwierdza się stale wzorowe prowadzenie całej buchalterji.
2. Rok 1933 dał dni leczenia 24928 (wobec 20762 w r. 1932).

Przeciętny koszt utrzymania wynosił 1·84 (wobec 1·87 w roku 1932) zaś przeciętna opłata od chorego 7·67 zł. (wobec 8·12 w r. 1932). Ponieważ od chorych wpłynęło 191.173·— zł. (wobec 163.480·— zł. w r. 1932) a więc o 27.693·— zł. więcej, przeto i buchalteryjny niedobór zmniejszył się z 20.168·— zł. z r. 1932 na 3.467·— zł. w r. bież.

Wobec jednak spadku frekwencji w pierwszych czterech miesiącach 1934 r. wobec 1933 (8492 dni leczenia chorych w r. 1933 a 5195 dni w r. 1934) wskazanem jest stale najwyższa ostrożność i oszczędność.

Komisja rewizyjna wnosi: Walne Zgromadzenie zatwierdza zamknięcie rachunków za rok 1933 i udziela Zarządowi za rok 1933 absolutorjum.

Lwów, dnia 10 maja 1034 r.

Jan Kanty Pfau *Karol Kruzenstern* *Dr. Andrzej Pohorecki.*

Sprawozdanie Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przeciwgruźliczego we Lwowie za rok 1934.

I.

W dniu 28 kwietnia 1934 odbyło się Walne Zebranie Wojewódzkiego T-wa Przeciwgruźliczego w obecności licznych Delegatów Powiatowych Kół i Towarzystw Przeciwgruźliczych.

Na Walnem Zebraniu w miejsce ustępujących Drów Majewskiego, Węgrzynowskiego, Armatysa, Hibla i Wałęgi zostali wybrani ponownie Drowie Majewski, Węgrzynowski i Armatys, a w miejsce Dra Hibla i Dra Wałęgi zostali nowo wybrani Prof. Dr. Nowicki i P. Mulakowa (Bóbrka).

W ten sposób ustalono następujący skład Zarządu:

1) Dr. Armatys Wiktor, Delegat Polsk. T-wa Higjenicznego w Przemyślu: 2) Dr. Bikeles M. Eljasz, Lekarz Naczelny T. O. Zu; 3) Dr. Chrząszczewski Stanisław, Delegat Pow. Koła w Samborze; 4) Dr. Chuderski Franciszek, radca lekarski Urzędu Wojewódzkiego; 5) Dr. Doliński Eugenjusz, Lekarz Naczelny Miasta Lwowa; 6) Prof. Dr. Grek Jan, Delegat Kliniki chor. wewn. U J. K.; 7) Grzegorzewski Olgierd, Delegat Pow. Koła w Jarosławiu; 8) Dr. Hornung Stanisław, kierownik Przychodni Przeciwgruźliczej Kliniki chor. wewnętrznych U. J. K.: 9) Dr. Majewski Wacław, Naczelnik Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego i Delegat Tymczasowego Wydziału Samorządowego w likwid.: 10) Piel. dypl. Mulakowa Anna, Delegatka Pow. Koła Bóbrce: 11) Prof. Dr. Nowicki, Delegat P. T-wa Higjenicznego we Lwowie; 12) Dr. Pisch Józef, Wizytator Higjeny Kuratorjum Okr. Szkolnego: 13) Doc. Dr. Sabatowski, Delegat Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie:

14) Dr. Szumski Jan, Dyrektor Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie; 15) Dr. Węgrzynowski Lesław, Lekarz Naczelny Lwowsk. T-wa Walki z gruźlicą;

Na członków Komisji Rewizynej wybrano Drów Miziurę Edwarda (Lwów), Salpetera Michała (Lwów) i Wałęgę Karola (Mościska).

Zarząd T-wa odbył w swej kancelarji 7 posiedzeń. Protokół czynności T-wa wykazuje liczb **329,** w tem mieszczą się sprawy nadsyłane i wysyłane.

Na posiedzeniu Zarządu, odbytem bezpośrednio po Walnem Zebraniu, Zarząd ukonstytuował się następująco: Dr. Wacław Majewski, Prezes T-wa: Dr. Jan Szumski, Wiceprezes; Dr. M. Eljasz Bikeles, Skarbnik; Dr. Stanisław Hornung, Sekretarz Tow.; Sekretarzem wykonawczym był nadal Dr. Józef Wysocki.

Ilość członków T-wa w roku sprawozdawczym nie uległa zmianie.

Do T-wa należy w charakterze członków zwyczajnych 25 Kół Powiatowych i 2 Towarzystwa Przeciwgruźlicze we Lwowie. W ten sposób organizacje przeciwgruźlicze obejmują swą siecią teren całego Województwa Lwowskiego z wyjątkiem powiatu Żółkiewskiego, gdzie Koło jest nieczynne i do T-wa nie należy.

Zarząd T-wa na podstawie otrzymanych dyrektyw Walnego Zebrania T-wa z dnia 28/IV. 1934 r. i kierując się uchwalonym przez Walne Zebranie preliminarzem budżetowym na rok 1934 udzielił w czasie swej działalności następujących subwencji.

1) Pow. Kołu we Lwowie dla przychodni w Winnikach na urządzenie instalacji elektrycznej	183 zł. 80 gr.
2) Lwowskiemu T-wu walki z gruźlicą na zakupno gorsetu dla niezamożnej chorej	55 „
3) Pow. Kołu w Dobromilu na urządzenie laboratorjum Poradni	300 „
4) Pow. Kołu w Bóbrce na urządzenie poradni w Chodorowie	300 „
5) T. O. Zowi z powodu nieudzielenia przez 2 miesiące subwencji Ministerstw.	300 „
6) Lwowskiemu T-wu walki z gruźlicą we Lwowie na zakupno domu dla przychodni w Winnikach	1.000 „
7) Powiatowym Kołom na zakupno tablic	160 „
8) Pow. Kołu w Brzozowie w r. 1935. na urządzenie wewn. kolonji dla dzieci	250 „
Razem udzielono subwencji na kwotę:	2.548 zł. 80 gr.

Ponieważ jedynem źródłem T-wa są wkładki członkowskie Kół i Towarzystw Przeciwgruźliczych oraz $5^0/_0$ z corocznej Kampanji, Dni

Przeciwgruźliczych z którego rozdziela ono wszelkie subwencje dla Kół i Towarzystw, Zarząd T-wa zwracał się kilkakrotnie do swoich członków, by wpłacali regularnie wkładki członkowkie, jednakowoż zaległości wkładkowe są dość duże. Zarząd T-wa na posiedzeniu 21/VI. 1935 uchwalił nawet wysłać Kołom upomnienie, że wrazie niewywiązywania się ze swych obowiązków będą one pomijane przez Zarząd we wszystkich świadczeniach, jakich Zarząd może udzielić.

Na poczet zaległych wkładek wynoszących w dniu 31/XII. 1933 r. 1.264 zł. 91 gr. wpłynęło w roku 1934 — 1.137 zł. 21 gr. pozostało niezapłaconych wkładek za rok 1933 jeszcze w kwocie 127 zł. 70 gr.

Na poczet wkładek bieżących, wynoszących na rok 1934 — 2320 zł. wpłynęło — 755 zł. 03 gr. a nadto zapisano na dobro wkładek Pow. Kół 55% dochodu ze sdrzedaży znaczków w aptekach w kwocie — 550 zł. 57 gr.

Sytuację zaległości wkładkowych ratuje częściowo 55% dochodu ze sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych dokonywanej bezpośrednio przez Urząd Wojewódzki w aptekach z terenu Województwa. Kwotę tą zapisuje T-wo na dobro Koła lub T-wa tego powiatu, na którego terenie apteki uskuteczniały sprzedaż znaczków. Gdyby dzięki poparciu miejscowych Kół i Towarzystw sprzedaż znaczków przeciwgruźliczych w yptekach uległa zwiększeniu, możnaby uzyskać większze sumy z akcji znaczkowej i jeszcze łatwiej umarzać zaległości władkowe.

Niższe wkładki kwartalne, wynoszące 10 zł., wpłacają Pow. Koła w Rudkach, w Jaworowie, Dobromilu, Przeworsku i Rzeszowie, wkładkę członkowską obniżoną do 5 zł. kwartalnie opłaca Pow. Koło w Kolbuszowej.

Podobnie jak w roku ubiegłym Zarząd T-wa rozesłał do Powiatowych Kół i Towarzystw formularze na sprawozdania roczne z działalnością za rok 1934. Na odpowiednie punkty formularza Zarząd T-wa otrzymywał dane co do składu Zarządów Kół, wykazy członków, wykazy Przychodni przeciwgruźliczych, któremi Koła się opiekują, dane co do ruchu chorych z gruźlicą otwartą i zamkniętą, wykazy ilości personalu lekarskiego i pielęgniarskiego, ilość aparatów Roentgena, lamp kwarcowych, mikroskopów, dane co do jakości urządzeń wewnętrznych Przychodni, co do ilości badań lekarskich i wywiadów pielęgniarskich, badań plwociny, prześwietlań, dopełniań odmą. Zarząd dowiadywał się również, jaka była współpraca Kół z Ubezpieczalniami Społecznemi i Wydziałami Powiatowymi.

Zarząd domagał się również dopełnienia przez Koła przepisów statutowych, a więc domagał się przedewszystkiem nadsyłania odpisów protokołów Walnych Zebrań. By zorjentować się w gospodarce finan-

sowej Kół i Towarzystw, Zarząd domagał się od Członków nadsyłania zamknięć rachunkowych i preliminarzy na rok następny.

W drugiej części sprawozdania pomieszczone będą „Uwagi nad sprawozdaniami Kół i Towarzystw za rok 1934". T-wo specjalnie zwraca uwagę na pewne niedociągnięcia Kół i Towarzystw w celu wywiązania się z kontroli nałożonej mu statutem.

Zauważyć należy, że preliminarze Kół są naogół planowo i realnie układane, świadczy to o należytej gospodarce Kół. Zarząd uważa to za bardzo celowe i pożyteczne wobec konieczności przeprowadzania oszczędności w związku ze zmniejszeniem się subwencji samorządowych i Ubezpieczalni Społecznych. Zdaniem Zarządu w dochodach winne być zawsze uwidocznione wpływy z wkładek członkowskich i z akcji Dni Przeciwgruźliczych.

Aby należycie zorjentować ogół społeczeństwa o akcji Kół i Towarzystw Przeciwgruźliczych Zarząd T-wa postanowił drukować swe sprawozdania poszczególnych Kół w swoim organie pod nazwą Ruch Przeciwgruźliczy, redagowanym wspólnie z Lwowskiem T-wem Walki z gruźlicą. Organ T-wa jest wydawany raz na miesiąc. Organ ten ukazuje się każdego miesiąca zamiast jednorazowo wydawanego dotychczas Rocznika przeciwgruźliczego.

Ponieważ P. Związek Przeciwgruźliczy zamierzał wydać jubileuszową Księgę Pamiątkową z okazji Międzynarodowego Zjazdu Przeciwgruźliczego, T-wo zaapelowało do swych członków, by nadesłali artykuły do umieszczenia ich w tej księdze. Do Warszawy wysłano artykuły następujące:

1. Dr. Węgrzynowski i Dr. Hałacińska: Trzydziestolecie Lwowskiego Towarzystwa walki z gruźlicą, 2. Dr. Wysocki: Szkic historyczny z działalności organizacji walki z gruźlicą na terenie Województwa Lwowskiego 1922—1934, 3. Dr. Hornung: Walka z gruźlicą na terenie Lwowskich wyższych uczelni w latach 1925—1934.

Pod wpływem tej akcji Zarządu, a w szczególności Dra Węgrzynowskiego, udało się uzyskać jeszcze referaty Dra Tomanka o działalności Miejskiego Ośrodka Zdrowia we Lwowie i Dra Danielskiego o działalności Ubezpieczalni Społecznej we Lwowie na polu walki z gruźlicą, co wysłano również do Polskiego Związku Przeciwgruźliczego w Warszawie.

Zarząd T-wa wziął udział w kampanji Dni Przeciwgruźliczych w roku 1934/35 w charakterze Wojewódzkiego Komitetu Dni Przeciwgruźliczych. Komitet przeprowadził akcję sprawnie, przesyłając w terminie rozliczenie i sprawozdanie z akcji do Ministerstwa Opieki Społecznej i do Polskiego Związku Przeciwgruźliczego.

Wyniki akcji Dni Przeciwgruźliczych za okres 4-letni przedstawia się następująco:

	R. 1931/32	1932/33	1933/34	1934/35
Pobrano znaczków na kwotę . . .	26.500 zł.	26.080 zł.	40.000 zł.	47.050 zł.
Sprzedano znaczków na kwotę . . .	17.470·50 „	21.323 „	33.500 „	40.650 „
%	68·5%	81·8%	83·75%	86·4%

Powyższe zestawienie wykazuje, że tak ilościowo, jakoteż procentowo dochód z akcji przeciwgruźliczej znacznie się zwiększył.

W związku z konkursem Wojewódzkich Komitetów Dni Przeciwgruźliczych za rok 1933/34 Wojewódzki Komitet otrzymał za terminowe rozliczenie się i najwyższy sukces finansowy pierwszą nagrodę w postaci 1 aparatu Roentgena i 15 odznak honorowych. Aparat Roentgena zostanie sporządzony całkowicie w kraju.

Zarząd T-wa na posiedzeniu w dniu 12/XI. 1934 uchwalił jednogłośnie przyznać aparat Roentgena lwowskiemu T-wu walki z gruźlicą dla Sanatorjum w Hołosku. W ten sposób Zarząd uczcił 30-lecie Lwowskiego T-wa walki z gruźlicą a nadto i z tej przyczyny, że brak Roentgena daje się dotkliwie odczuwać w jedynem na terenie Województwa lwowskiego Sanatorjum w Hołosku.

Na posiedzeniu w dniu 28/XI. 1934 Zarząd T-wa uchwalił przyznać 15 odznak honorowych następującym osobom: Drowi Chmielewskiemu, Staroście z Drohobycza, Drowi Kwaśniewskiemu, lekarzowi powiatowemu w Krośnie, Drowi Sarbreniowi, lekarzowi powiatowemu w Gródku Jagiellońskim, P. Wąsowi, Staroście w Jarosławiu, Drowi Grzegorzewskiemu, lekarzowi powiat. w Jarosławiu, Drowi Hiblowi, wiceprezesowi P. T-wa Higjenicznego w Przemyślu, Drowi Armatysowi, lekarzowi powiatowemu w Przemyślu, śp. Drowi Hołubowi, wiceprezesowi Sądu Okręgowego w Samborze, Drowi Chrząszczewskiemu, lekarzowi powiatowemu w Samborze, Drowi Piotrowiczowi, lekarzowi powiatowemu w Turce, Drowi Doroszowi, lekarzowi powiatowemu w Sanoku, Drowi Kołodziejowi, lekarzowi pow. w Krośnie, Drowi Dolińskiemu, lekarzowi Naczelnemu miasta Lwowa, Wiceprezydentowi miasta Lwowa P. Irzykowi i Drowi Węgrzynowskiemu, lekarzowi Naczelnemu Lwowskiego T-wa Walki z Gruźlicą.

Wniosek powyższy został przez P. Związek Przeciwgruźliczy zatwierdzony. Na tej podstawie Zarząd otrzymał srebrne odznaczenie i imienne dyplomy, które rozesłał do wymienionych wyżej osób.

Na Walnem Zebraniu P. Związku Przeciwgruźliczego, odbytem w dniu 31/III. 1935, reprezentowali T-wo i Powiatowe Koła, Członkowie

Zarządu: Dr. Węgrzynowski i Dr. Grzegorzewski. Otrzymali oni od Kół i Towarzystw upoważnienia pisemne. Dr. Węgrzynowski otrzymał również upoważnienie do wygłoszenia na Walnem Zebraniu wniosku T-wa, by Walne Zebranie P. Związku Przeciwgruźliczego zwróciło się do wybranego Zarządu z zaleceniem, by użył wszelkich wysiłków celem poparcia wydania ustawy przeciwgruźliczej. Drugim zkolei wnioskiem przedstawionym na Walnem Zebraniu Związku był wniosek Pow. Koła w Drohobyczu o sporządzenie przez Związek jednolitego statutu dla wszystkich organizacji przeciwgruźliczych. Wniosek ten został przez Zarząd poparty po uzależnieniu od mającej wejść w życie ustawy przeciwgruźliczej.

Rzeczą nader ważną było uwzględnienie przez Ministerstwo postulatów miejscowych i nadsyłanie kredytów na cele walki z gruźlicą Urzędowi Wojewódzkiemu w sumie globalnej. W ten sposób Urząd Wojewódzki na podstawie opinji Zarządu T-wa rozdzielił subwencje tym przychodniom przeciwgruźliczym, które wykazywały żywotność działania.

Zarząd T-wa kładł nacisk na propagandę przeciwgruźliczą zwłaszcza w okresie Dni Przeciwgruźliczych. Materjały propagandowe w postaci plakatów i ulotek w języku polskim, ruskim i żydowskim sprowadził Zarząd z Warszawy. Zarząd T-wa dysponuje 2 kompletami przeźroczy naukowych i tablicami, wypożycza je tak we Lwowie, jak i na prowincji każdej chwili na życzenie Kół do użytku miejscowych prelegentów. Zarząd zakupił również 2.000 broszurek: „Coto jest gruźlica płuc“ w języku polskim i 10.000 w języku ruskim, nakładem lwowwskiego T-wa walki z gruźlicą za kwotę 280 zł., oraz 2.000 sztuk broszur Dra Sawickiego: „Gruźlica czyli Suchoty“, nakładem P. T-wa Higjenicznego we Lwowie za kwotę 250 zł. Broszury te zostały bezpłatnie rozdzielone Powiatowym Kołom i Towarzystwom Przeciwgruźliczym.

Również Zarząd udzielił Kołom subwencji w kwocie 160 zł. na zakupno tablic naukowych o gruźlicy. W ten sposób wszystkie Przychodnie przeciwgruźlicze są już zaopatrzone w tablice.

Należy zauważyć, że Zarząd T-wa pobrał od Komitetów Dni Przeciwgruźliczych 20% ze sprzedaży znaczków przeciwgruźliczych na leczenie bezrobotnych gruźliczych w Hołosku. Tą drogą uzyskano w r. 1933/34 kwotę **6.594** zł. i subwencję Ministerstwa Opieki Społecznej w kwocie **3.000** zł. na ten sam cel przeznaczoną. Fundusz ogólny, wynoszący **9.594** zł. dał możność uzyskania 1713 dni leczenia. Z leczenia korzystało osób 61, ze Lwowa 25 osób, z powiatów 36, przeciętny okres leczenia 1 osoby wynosi 28 dni. Zarząd zdając sobie

sprawę, że przeciętny okres leczenia jest zbyt krótkim na jedną osobę, jednakowoż dąży do tego, by Powiatowe Koła z własnych funduszów opłacały dalsze dni leczenia swoich chorych, których leczenie zapoczątkowane zostało przez T-wo.

Z akcji Dni Przeciwgruźliczych w r. 1934/35 uzyskało T-wo nowy fundusz na leczenie bezrobotnych gruźlików, wynoszący 8.130 zł., z czego w roku bieżącym będą mogły znowu czerpać dni leczenia Powiatowe Koła po porozumieniu się z T-wem i Zarządem Sanatorjum w Hołosku.

Postulatem Zarządu odnośnie do leczenia bezrobotnych w Hołosku jest, by do Lecznicy skierowywani byli chorzy dający szanse poprawy, a nie wypadki stracone. Akcja leczenia bezrobotnych jest również bardzo ważnym czynnikiem propagandowym wśród sfer licznych ubogich chorych, którzy nabierają zaufania do Przychodni Przeciwgruźliczych i za pośrednictwem Przychodni korzystają z dobrodziejstw bezpłatnego leczenia sanatoryjnego.

Zarząd uporządkował również stosunki Powiatowego Koła w Rawie Ruskiej. Tam nastąpiła bez uchwały Walnego Zebrania Koła, likwidacja Koła i połączenie z oddziałem P. Czerwonego Krzyża. Ponieważ nie zostało to formalnie przeprowadzone, Zarząd skierował do Rawy Ruskiej sekretarza wykonawczego w celu przeprowadzenia dochodzeń na miejscu. Następnie pod wpływem Zarządu Urząd Wojewódzki wydał polecenie na zwrot funduszów Pow. Koła, które uległo następnie reorganizacji w dniu 26/VI. 1934. Według najnowszych danych można stwierdzić żywotność Koła, czego dowodem jest otwarcie w r. 1935 Ośrodka Zdrowia, obejmującego Przychodnię przeciwgruźliczą. Jest nadzieja, że przy poparciu miejscowych czynników, a zwłaszcza Ubezpieczalni Społecznej, która użyczy Ośrodkowi Zdrowia lokalu, poczynania tamtejszego Koła należycie się rozwiną.

Wobec nader ciężkich terapatów finansowcch Lecznicy w Hołosku, Zarząd zainteresował się tą sprawą i na posiedzeniu w dniu 21/VI. 1934 wyłonił Komisję Hołoskową dla zbadania gospodarki w Hołosku. Komisja została upoważnioną do dookoptowania sobie innych osób fachowych z zakresu gospodarki rachunkowej i miała przedstawić Zarządowi sprawozdanie, zawierające wszelkie uwagi i zlecenia, dotyczące Hołoska. Po kilkumiesięcznej pracy Komisja przedstawiła 28 listopada wyniki swych badań i swe uwagi. Wszystkie te materjały przesłano lwowskiemu T-wu walki z gruźlicą z zaleceniem wykonania.

W Międzynarodowym Zjeździe Przeciwgruźliczym w Warszawie było dość licznie reprezentowane T-wo przez Członków Zarządu T-wa.

Wkońcu niniejszego sprawozdania T-wo wyraża swe uznanie Wydziałowi Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego, a przedewszystkiem Panu Naczelnikowi Drowi Majewskiemu za ścislą współpracę Wydziału Zdrowia we wszelkich zamierzeniach i pracach Zarządu.

II.

Uwagi nad sprawozdaniami rocznemi Powiatowych Kół walki z gruźlicą Toz'u we Lwowie i Polskiego T-wa Higjenicznego w Przemyślu.

Bóbrka. Koło czynne 18 lat. Członków 51, wkładka miesięczna 50 groszy. Otwarto przychodnię przeciwgruźliczą w Chodorowie. Zaangażowano pielęgniarki wyszkolone w Bóbrce i Chodorowie. Brak w poradniach Roentgena, lampy kwarcowej i mikroskopu. W preliminarzu nie uwidoczniono żadnych dochodów poza subwencjami (dochód ze znaczków, zabaw, imprez). Nie podano czy w roku 1934 było Walne Zebranie Koła.

Brzozów. Koło pracuje 14 lat. Członków **105**, w roku ubiegłym 205, niezrozumiałem jest, dlaczego spadła liczba członków, widoczny brak odpowiedniej propagandy. Wkładka miesięczna 25 gr. Koło posiada własny pawilon dla Kolonji letnich, który obecnie uzupełnia urządzenie wewnętrzne. Zestawienie rachunkowe i preliminarz budżetowy nie umiejętnie prowadzone. Trudno sobie wyobrazić w dwóch cyfrach podanie przychodów i rozchodów, T-wo mało interesuje się Przychodnią Przeciwgruźliczą. W porównaniu z rokiem ubiegłym jest ten sam stan. Brak pielęgniarki wyszkolonej, brak lampy kwarcowej, mikroskopu, Roentgena, w przychodni odm się nie dopełnia. Koło zajmuje się dożywieniem dzieci i rozdawnictwem tranu. Brak współpracy z innemi organizacfami. Ostatnie Walne Zebranie odbyło się 15 grudnia 1934 r.

Dobromil. Koło pracuje 13 lat. Członków 70, spadek ilości członków ze 163, wkładka miesięczna 25 groszy. Za mała współpraca z innemi organizacjami. Brak lampy kwarcowej, Roentgena. Nie było Walnego Zebrania Koła za rok 1934.

Drohobycz. Koło pracuje 17 lat. Członków 188, widoczny wzrost ilości członków. Wkładka miesięczna 50 i 25 groszy. Koło przygotowuje się do budowy domu dla Kolonji leczniczych dla dzieci. Fandusz budowy domu wynosi 7.848 zł. i 33 dolarówek. Gospodarka kasowa bez zarzutu. W poradni brak Roentgena.

Gródek Jagielloński. Koło pracuje 14 lat. Członków 90, spadek ilości członków ze 120. Wkładka 1 zł. rocznie. Preliminarz realny. Brak Roentgena w Poradni. Koło prowadzi Kolonję dla dzieci w Janowie.

Jarosław. Koło pracuje 14 lat. Członków 108, spadek ilości członków (w r. 1932 — 279 członków). Wkładka miesięczna 10 groszy.

T-wo zadłużone z powodu opłacenia aparatu Roentgena na kwotę 1.151 zł. 42 gr. Preliminarz realny. Koło zamierza urządzić pawilon-leżalnię przy szpitalu powszechnym w Jarosławiu.

Jaworów. Koło pracuje 15 lat. Członków 36 (w r. 1932 — 43). Wkładka miesięczna 50 groszy. Budżet roczny podany ogólnikowo. Preliminarz realny. Ze względu na brak szpitala w powiecie akcja zmierza do założenia leżalni dla chorych z otwartą gruźlicą. Brak lampy kwarcowej, Roentgena.

Kolbuszowa. Koło pracuje 13 lat. Członków 26 (w r. 1932 — 88). Wkładka miesięczna 50 groszy. Zorganizowano w r. 1934 — Ośrodek Zdrowia, w którym zainstalowano dynamo maszynę i puszczono w ruch lampę kwarcową i sollux. Cały ten inwentarz został wypożyczony z Ubezpieczalni Społecznej w Rzeszowie na czas nieograniczony. Budżet zamknięty jest niedoborem wkwocie 295 zł. Brak w poradni pielęgniarki wyszkolonej, brak mikroskopu, aparatu do odmy sztucznej i Roentgena.

Krosno. Koło pracuje 14 lat. Członków 100 (w roku ubiegłym 110). Wkładka miesięczna 25 groszy. T-wo prowadzi Poradnię Przeciwgruźliczą. Budżet roczny i preliminarz na rok 1935 ogólnikowo podany. Brak pielęgniarki wyszkolonej, brak lampy kwarcowej, mikroskopu i Roentgena. Odm się nie dopełnia. Przychodnia korzysta z urządzeń Ubezpieczalni Społecznej.

Lesko. Koło pracuje 14 lat. Członków 800. Wkładka miesięczna 20 groszy. Nie odbyto Walnego Zebrania za rok 1934. W poradni brak mikroskopu, Roentgena. Preliminarz realny, przewiduje zakupno mikroskopu dla Poradni.

Lubaczów. Koło pracuje 15 lat. Członków 48 (spadek ilości członków w roku ubiegłym 60). Wkładka miesięczna 25 groszy. W preliminarzu nie uwidoczniono żadnych subwencji na utrzymanie Poradni przeciwgruźliczej przy Ośrodku Zdrowia. Sprawozdanie jest niedokładne. Nie podano ilości chorych zarejestrowanych w poradni, nie podano lekarzy, pielęgniarek, ilości wywiadów, nie podano czy jest lampa kwarcowa, mikroskop, Roentgen, nie wyjaśniono czy udzielono naświetlań lampą kwarcową, czy odbywały się badania plwociny, prześwietlania Roentgenem, dopełnienia odmą. Poradnia przeciwgruźlicza nie jest pod opieką Koła, lecz istnieje przy Powiatowym Ośrodku Zdrowia.

Lwów-powiat. Koło pracuje 12 lat. Członków 200. Wkładka miesięczna 10 groszy. Długi T-wa wzrosły do 3.086 zł. 68 gr. (w roku ubiegłym 2.508 zł.) na pensje personelu lekarskiego i pielęgniarskiego. Preliminarz budżetowy niezrównoważony, w rozchodach kwota **2.767** zł. wyższa od kwoty podanej w przychodniach. Brak współpracy z innemi organizacjami. Brak Roentgena.

Łańcut. Koło pracuje 13 lat. Członków 120. Wkładka dla miejscowych 50 gr., dla zamiejscowych 20 gr. W r. 1934 założono przychodnię w Leżajskn. Budżet roczny podany ogólnikowo. Preliminarz realny. T-wo zamierza zakupić nowy aparat Roentgena, oraz dom do leczenia gruźliczych w Handzlówce.

Mościska. Koło pracuje 13 lat. Członków 44 (w roku ubiegłym 76). Wkładka miesięczna 30 groszy. Budżet roczny i preliminarz nie podano szczegółowo. Niema współpracy z innemi organizacjami. Nie podano w sprawozdaniu ruchu chorych poradni przeciwgruźliczej, nie wyjaśniono czy poradnia ma lampę kwarcową, Roentgena, ile było wywiudów, prześwietlań, naświetlań, badań plwociny, ilość odm założonych. Nie było Walnego Zebrania Koła za 1934 r.

Nisko. Koło praauje 4 lata. Członków 94. Wkładka miesięczna 25 groszy. Budżet roczny podany w jednej cyfrze. Dług T-wa 183 zł. 50 gr. na rzecz Wojewódzkiego T-wa Przeciwgruźliczego. Preliminarz realny. Brak lekarza przeszkolonego. Brak Roentgena, nie wyjaśniono, gdzie odbywają się prześwietlania Roentgenem.

Przemyśl. Koło przekształcone na sekcję Polskiego T-wa Higjenicznego, w r. 1924 członków 355. Wkładka miesięczna 50 groszy. T-wo prowadzi prewentorjum przeciwgruźlicze w Rymanowie-Zdroju, z którego korzystało 94 dzieci, posiada dom mansardowy w Rymanowie mieszczący prewentorjum na 100 dzieci. Prowadzi również poradnię przeciwgrnźliczą w Przemyślu. Długi T-wa na prewentorjum w Rymanowie wynoszą **15.500** zł., zamierza ono wybudować Sanatorjum o typie barakowym w Lipowicy pod Przemyślem. Zamiar budowy przez T-wo Sanatorjum jest nieaktualny ze względu na niewykorzystanie Lecznicy w Hołosku. W powiecie pracuje również przychodnia przeciwgruźlicza przy Ośrodku Zdrowia w Niżankowicach. Wydatki pokrywa w całości Wydział Powiatowy przy pomocy subwencji Ministerstwa Opieki Społecznej i Ubezpieczalni Społecznej. Brak mikroskopu. Prześwietlań dokonywuje się w Ośrodku Zdrowia w Przemyślu.

Przeworsk. Koło pracuje 13 lat. Członków 162. Wkładka miesięczna 10 groszy. Poradnia przeciwgruźlicza jest pod zarządem Wydziału Powiatowego. Nie podano budżetu za rok 1934. Brak lampy kwarcowej, Roentgena.

Rawa Ruska. Koło pracuje 13 lat. Nie podano ilości czlonków. Wkładka miesięczna 25 groszy. Za rok 1934 nie wykazano obrotu kasowego. Przychodnię przeciwgruźliczą puszczono w ruch z końcem roku 1934. Brak lekarza i pielęgniarki wyszkolonej. Mimo istnienia lampy kwarcowej będącej własnością Wydziału Powiatowego, naświetlań

nie udzielono. Również nie prześwietlono chorych, nie bagano plwocin, ani nie dopełniono odmą sztuczną.

Rudki. Koło pracuje 13 lat. Członków 43. Wkładka członkowska 2 zł. rocznie. T-wo opiekuje się poradnią w Komarnie. Budżet Koła za rok 1934 ogólnikowy, niejasny. W poradni brak lekarza wyszkolonego i pielęgniarki. Brak aparatu Roentgena. Niedokonywano dopełnień odmą sztuczną. Nie widać współpracy z Ubezpieczalnią Społeczną.

Rzeszów. Koło pracuje 15 lat. Członków 235. Wkładka miesięczna 25 groszy. Sprawozdanie kasowe za rok 1933 ogólnikowe. Brak lampy kwarcowej i Roentgena.

Sambor. Koło pracuje 15 lat. Członków 90. Wkładka 25 groszy miesięcznie. Brak preliminarza na rok 1935. Koło uruchomiło przychodnię w Starym Samborze. Brak lekarza wyszkolonego. Poradnia wchodzi w skład Ośrodka Zdrowia.

Sanok. Koło pracuje 9 lat. Członków 156. T-wo prowadzi Poradnię w Sanoku, Lisznej i Rymanowie oraz bezpłatne ambulatorjum lekarskie w Komańczy, prowadzone przez lekarza okręgowego. Koło zamierza zorganizować Kolonję letnią w Lisznej dla dzieci. Brak Roentgena. W poradni nie dopełniano odm sztucznych.

Sokal. Koło pracuje 17 lat. Członków 80 (spadek ilości — w roku ubiegłym 113. Wkładka 2 zł. rocznie. Koło zarządza poradnią przeciwgruźliczą. Budżet roczny ogólnikowy, preliminarz realny, wstawiono niedobór 990 zł. do pokrycia subwencją. Brak Roentgena w Poradni. Nie dopełniono odmą sztuczną.

Tarnobrzeg. Koło pracuje 13 lat. Członków 107 (w r. ub. 150). Wkładka miesięczna 30 groszy. Budżet roczny ogólnikowy. Brak lekarza wyszkolonego. Brak lampy kwarcowej, Roentgena i aparatu do dopełnienia odmą. Koło zarządza Przychodnią.

Turka. Koło pracuje 15 lat. Członków 95 (ilość w ubiegłym roku 100). Wkładka miesięczna 25 groszy. Budżet i preliminarz realny. T-wo zamierza otworzyć poradnię w Wysocku Wyżnem. Brak własnego mikroskopu i Roentgena. Odm sztucznych nie dopełniono.

Lwowskie T-wo walki z gruźlicą. Pracuje 30 lat. Członków 100 (w roku ubiegłym 124), ilość członków bardzo mała. T-wo nie wykazuje właściwej inicjatywy dla zjednywania sobie członków. Wkładka miesięczna 1 zł. Długi własne T-wa, pretensje do pacjentów, instytucji i t. p. wynoszą 92.941 zł. 95 gr., są to długi lecznicy w Hołosku. Zobowiązania T-wa (wierzyciele, amortyzacja) wynoszą około 400.000 zł. Projektów żadnych T-wo nie układa wobec fatalnego stanu finansowego, ma tylko za zadanie utrzymanie dotychczasowych placówek. T-wo dysponuje w Hołosku 156 łóżkami w lecie, w zimie 101. Ilość dni

leczenia w Hołosku 20.889 (w roku ubiegłym 24.924) leczonych 613 osób, przeciętny stan dzienny chorych 57.23, prreciętny pobyt chorego 34 dni. Koszt własny chorego wynosi 6·71 (w tem koszta żywienia jednej osoby licząc produkt surowy 1 zł. 61 gr.), doliczając koszt zapłaconych odsetek na pacjenta 1 zł. 28 gr. koszt ten podwyższa się do 7 zł. 99 gr. a wraz z amortyzacją 9 zł. 38 gr. Koszt ten jest stosunkowo wysoki z powodu niskiej frekwencji chorych.

Działalność przychodni dzięki pomocy finansowej Rządu w kwocie 2.200 zł. oraz częściowego pokrycia z wkładek członkowskich 1.094 zł. 20 gr. zamyka się drobnym niedoborem 68 zł. 05 gr.

T. O. Z. we Lwowie pracuje od r. 1919. Członków 325 (w roku ubiegłym 340). Wkładka miesięczna 50 groszy. Dług T. O. Z.'u wynosi **6.000** zł. na budynek kolonji wakacyjnej w Brzuchowicach. Preliminarz realny. T-wo utrzymuje przychodnię przeciwgruźliczą, poradnię dla ciężarnych i poradnię eugeniczną. Zamierza kupić mikroskop i aparat Roentgena dla przychodni przeciwgrnźliczej i wybudować drugie skrzydło Domu kolonijnego.

Uwagi końcowe:

1) Z przykrością zauważamy, że w roku sprawozdawczym następuje znaczny spadek członków. Zarządy Kół i Towarzystw winne na tą sprawę zwrócić baczniejszą uwagę i uświadomić społeczeństwo o celach i zadaniach organizacji przeciwgruźliczych, w tən sposób można zjednać sobie nowych członków.

2) Należy w terminach ściśle określonych odbywać Walne Zebrania i posiedzenia Zarządów. (5 Kół nie odbyło Walnych Zebrań).

3) Okres Dni Przeciwgruźliczych należy lepiej jak dotychczas wykorzystywać dla zwiększenia środków na cele Kół i Towarzystw i doraźnego pozyskania większej ilości członków.

4) Wszelkie wydatki związane z utrzymaniem przychodni winne być robione z dużą oszczędnością. Układanie preliminarzy budżetowych musi być uważane za rzecz niezmiernie ważną.

5) Koła i Towarzystwa mające pod swym Zarządem przychodnie przeciwgruźlicze winne dbać o ich rozwój i zakres działania.

6) Uwagi wyszczególnione wyżej a odnoszące się do poszczególnego Koła, winne być na najbliższem posiedzeniu Zarządu Koła względnie T-wa odczytane, w protokole Zarządu Koła uwidocznione i te z nich, które nie powodują za sobą wydatków natychmiast zrealizowane a inne w miarę możności finansowach następowo urzeczywistniane.

Kronika.

Dyrektor Polikliniki Powszechnej we Lwowie, Prym. Doc. Dr. Stanisław Ostrowski, został wybrany posłem na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

Lwowskie Towarzystwo przeciwgruźlicze opuściła obejmując stanowisko ordynatorki Sanatorjum przeciwgruźliczego w Chodzieży Drka Felicja Hałacińska, członek nowej redakcji dnia 1 lipca 1935 r. Miejsce jej objął w charakterze st. asystenta Dr. Ludwik Ptaszek, przeniesiony do Przychodni Przeciwgruźliczej we Lwowie z Lecznicy w Hołosku Wielkim pod Lwowem.

Marja Pankiewiczówna Samburzyna opuściła stanowisko sekretarki Lecznicy w Hołosku z dniem 1 lutego 1935 r. Stanowisko jej objęła Adela Cirbusówna.

Praktykantka Lecznicy w Hołosku Emilja Chomska ukończyła praktykę, na jej miejsce zamianowano Dra Jarosława Kuczerskiego.

Zmiany na stanowiskach pielęgniarek: Opuściła Lecznicę w Hołosku pielęgniarka Dypl. Masiukówna Kazimiera przenosząc się do Sanatorjum dziecięcego U. J. w Zakopanem, a wstąpiły w charakterze praktykantek Bronisława Bielówna i Justyna Połtowiczówna.

Komunikaty.

Koło Lwowskie naukowego Towarzystwa dla badań naukowych nad gruźlicą, zawiadamia, że posiedzenia naukowe odbywać się będą w b. roku akademickim każdego miesiąca w ostatni wtorek w lokalach Polikliniki powszechnej we Lwowie przy ul. Lindego 5 o godz. 19. W tym samym czasie przyjmować się będzie zapisy członków.

Koło fizjologów lwowskich rozpoczyna posiedzenia referatowe, które odbywać się będą w każdy wtorek przy ul. Lindego 5. o godz. 19. Koło zaprasza wszystkich zainteresowanych do przybycia. Posiedzenia rozpoczną się dnia 29. X. 1935 r.

Lwowskie Koło Polskiego Stowarzyszenia Pielęgniarek zawodowych, zawiadamia, iż w związku z wejściem w życie ustawy pielęgniarskiej z dnia 21. II. 1935 r. urządza kurs dokształcający dla pielęgniarek posiadajacych nabyte prawa do zdawania egzaminu państwowego.

Informacje w czwartki od godz. 19-tej do 20-tej w lokalu Poradni i Przychodni Towarzystwa Walki z Gruźlicą przy ul. Lindego 5.

W dniach 2 i 3 listopada br. odbędzie się w Otwocku w Sanatorjum Wopkowem Zjazd Dyrektorów Sanatorjów o charakterze społecznym.